

SLOVENSKI NAROD

Največji vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peit 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davki posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, priljubje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilnina plačana v gotovini.

Da se ne pozabi!

V dnevnem političnem boju se kaj rače zabrisajo konture osnovnih političnih dogodkov, ki so se v zadnjih šestih letih odigrali na našem slovenskem ozemlju. Časopisje piše večinoma o posrednih zakonskih načrtih, o vladnih krizah, o delovanju v narodni skupščini, pozabi pa rado na večje pregledne političnega življenja.

Primer takega omalovaževanja širšega obsega političnih dogodkov, nam daje tudi naše ožje politično življenje v Sloveniji. Ker nam na tak pregled omogoči spoznanje marsikatero politično resnico in marsikateri praktični nauk za bodočnost, pogledimo nekoliko nazaj, kako se je razvijala slovenska politika v novi državi! Pogledimo na pr. SLS s tega širšega stališča!

Moramo se takoj zavarovati pred očitkom, kakor da nam je slovenska politika vse. Ne, na prvem mestu so nam državni interesi, slovenska zemlja pa nam je praktično torišče konkretnega dela za našo, slovensko prebivalstvo. Ni nobenega nasprotja med pravim pojmovanjem splošnodržavnega dela in pa konkretnega udejstvovanja za lokalne slovenske kulturne, socialne in gospodarske cilje. Skrbeti za te ideale, za slovensko gospodarstvo in kulturo pač ne more pomeniti, da zavrnemo državo in jugoslovenski narod, da odklonimo splošno jugoslovensko domovinsko ljubezen ter skrb za skupne državne in nacionalne ideale. Ljubljanski in novomeški poslanec vendar ne more skrbeti za bitolskega privrednika ali za sarajevski učni zavod, kakor se sicer mora interesirati za skupne državne posle. Poslanec, ki dela za interese ljubljanske in mariborske oblasti ni v nobenem nasprotju z jugoslovenstvom, kakor ni v nasprotju s slovenskimi interesi, kadar brani vidovdanske državno edinstvo ter zagovarja stremeljenje, da se čimprej vidi enoten jugoslovenski narod.

To osnovno razmerje med slovenstvom in jugoslovenstvom je bilo znano tudi voditeljem SLS po vstopu v jugoslovensko politično življenje po l. 1918. Takrat je stranka stala pred veliko alternativno: ali koristiti splošnim gospodarskim in kulturnim potrebam slovenskega ljudstva ali pa raiše poblati nacionalne in državne ideale ter se zavzemati le za strankarsko organizacijo, za razmah in utrditve SLS. Vodstvo ni dolgo oklevalo v tem dvoboju med idealnim političnim delom, med idealno narodno, slovensko in jugoslovensko dolžnostjo ter med sebičnostjo strankarskih interesov. Odklonilo je sodelovanje na državni upravi, odklonilo aktivno zaščito in državnih in lokalnih slovenskih interesov ter se vrlo v opozicijo, ker se je zbal nevarnosti, ki so pretile strankarski stavbi SLS. Vodstvo se je dobro zavedalo, da lahko neizmerno koristi slovenskim kulturnim stremeljenjem, slovenski industriji in slovenskemu gospodarstvu sploh, ako izrazi praktično konjunkturo srbohrvatskega spora ter lepo v Beogradu po vrsti brani vsa slovenska kulturna in gospodarska stremeljenja.

Da govorimo konkretno: Kaj bi bila vse mogla doseči SLS, da je pridno sodelovala v Beogradu, da ni ustvarila srbske gonje, ki je toliko škodila ugledu Slovencev med srbskimi državniki in polagoma ustvarila sedanjo, splošno znano predpozicijo proti Sloveniji. Koliko kulturnih zavodov bi bila lahko SLS dala Slovincem, koliko denarja bi se bilo zilo iz blaginje Narodne banke v slovensko industrijo, v slovenske banke, v trgovino, v obrtništvo, v naše poljedelstvo! V prvih letih osvobodjenja in ujedinjenja je vladal v Beogradu za Slovence izreden interes, srbski državniki bi nam bili dali vse, kar bi bili zahtevali. Jasno je kot beli dan, da bi bili tedaj mnogo več dosežili, kakor bi mogli in bomo tudi v bodoče mogli zgraditi z lastnimi sredstvi!

Demonstrirati tedanje uspehe danes ne bi bilo več mogoče. SLS je to zlato konjunkturo izpuščila iz rok. Bala se je v prvi vrsti za svoje strankarsko telo, ki je pešalo in katero so začele zapuščati vedno širše plasti slovenskega ljudstva. Treba opozoriti na pr. na kmetijski pokret iz l. 1920.

Stranka se je zbal za organizacije ter mesto nesebičnega dela za državo in za slovensko ljudstvo, za slovenske kulturne in gospodarske zavode pobegnili v opozicijo. Dve, tri leta je palila strasti slovenskega kmetijskega ljudstva ter na ta način zadala ne le državnim interesom, nego predvsem slovenski kulturi in gospodarstvu škodo, ki se ne bo dala nikdar več popraviti.

Jugoslavija in garancijski pakt za Balkan

Priprave za Ženevo in Washington. — Grška, nervozna in vznemirjena radi Albanije, zahteva posebne varnostne garancije.

— Beograd, 26. avgusta. (Izv.) Z največjo intenzivnostjo in živahnostjo delajo v zunanjem ministertvu, kjer se morajo pripraviti za dve mednarodno važni konferenci in to za interparlamentarno konferenco v Washingtonu, kamor odpotuje okoli 12 narodnih poslancev, in za skupščino Društva narodov v Ženevi. Našo državo interesira pred vsem varnostni pakt z ozirom na položaj na Balkanu. Merodajni krogi posvečajo pozornost stališču Bolgarske, katere odnosi do nas še vedno niso razjasnjeni po krivdi bolgarske vlade, dalje pa postopanju Grške, ki skuša dobiti varnostne garancije za svoje meje na cenen način. Grška forsira varnostni pakt za balkanske države. Beogradski diplomatični krogi so nasproti temu pesimistični.

Grška sama je prišla po prekinjenju beogradskih pogajanj za sklenitev prijateljske pogodbe v neprijeten položaj. Z varnostnim paktom pa skušajo sedaj Grki pridobiti koristi, ne da bi ugodili opravičenim zahtevam Jugoslavije, ki se tičejo solunskega pristanišča.

Beogradska javnost opazuje z rezervno gibanje grške vojske in grške vojaške manevre pri Solunu. Grki so dalje tudi nervozni radi Albanije. Vesti, izvirajoče iz Rima, glede zveze med Albanijo in Jugoslavijo, so bile v Beogradu označene kot fantastične. V zunanjem uradu so končno prepričani, da se urede z Grško vsa vprašanja in to še pred otvoritvijo skupščine Društva narodov v Ženevi.

Nemški katoliki in svobodna šola

Katoliki zahtevajo katoliške šole. — So proti državni šoli.

— Dunaj, 25. avg. Na katoliškem shodu v Stuttgartu je v šolski sekciji govoril tudi bivši državni kancelar dr. Marx o katoliških šolah. Označil je stališče katoliškega centra, odnosno nemških katolikov do šole. Pravice staršev in cerkve so vzporedne s pravici države glede vzgoje mladine. Katoliki ne morejo priznati monopola države do šole. Zagovarjajo načelo popolne vzgoje in svobode. Zato zahtevajo za katoliško prebivalstvo garancije za svobodni razvoj privatnih šol. Ravno v demokratični državi morajo biti zavarovani tudi interesi verskih manjšin poleg interesov narodnih manjšin. Ni cili povratek k duhovniškemu nadzorstvu šole, toda najti se morajo oblike glede verskega pouka

v smislu in duhu katoliškega veroizpovedanja. — Dr. Lenhardt je med drugim izjavil: Za katolika, kakor za vsakega kristjana obstoji kategorični imperativ: »Moraš služiti Bogu!« Zahteva po katoliški šoli za katoliške otroke ni nikakoli politična, marveč strogo verska zahteva in ostane verska, čeprav se vporablja politična sredstva. V posebni resoluciji zahteva zbor nemških katolikov uvedbo verskega pouka na vseh šolah kot obvezen predmet. Verski pouk ne sme biti oviran po ostalih predmetih. Resolucija se izreka proti obliki državne šole in zahteva, da se ima vršiti verski pouk tudi na višjih šolah, ne samo na osnovnih.

Katastrofalno neurje v Banatu

Mesto Subotica pod vodo. — Subotički velesajem uničen. — Orkan porušil več cerkvenih stolpov in poškodoval mnogo hiš. — Kopališče Palič pri Subotici odnesla voda. — Človeške žrtve.

— Zagreb, 26. avgusta. (Izv.) Radi večerajšnjega katastrofalnega neurja, ki je divjalo po Sremu in Banatu, so še danes dopoldne poškodovane vse telefonske in brzojavne zveze, ki vodijo v smeri proti Beogradu in Subotici. Zveza z Beogradom ni mogla. Neurje je po do sedanjih kratkih, po ovinkih prihajajočih poročilih povzročilo zlasti v subotički okolici ogromno škodo, ki jo cenijo na več deset milijonov.

— Subotica, 26. avgusta. (Izv.) Večraj ob 14. popoldne so se nad Subotico zgrnili težki in črni oblaki. Popreje je vladala prava vročina. Nastal je silen piš, ki je napovedoval, da se nad mestom bliža orkan. Res se je v gostih curkih vsul silen dež, spremljan z debelo točo. Nad mestom se je utrgal oblak. Velike množine vode so mesto in okolico polavile in spremenile v jezero. Voda je napravila največ škodo na velesajemskem prostoru. Tam je bil v soboto 24. t. m. na slovesen način odprt prvi subotički velesajem. Voda je prostor poplavlila. Vihar je porušil paviljon in množina vode je nato odnesla veliko razstavnega materiala. Orkan, ki ga je spremljal velik grom in blisk, je podrli obnem tudi več hiš. Porušil se je stolp cerkve sv. Roka. Zelo je poškodovan stolp cerkve sv. Gjurja. Mnogo hiš je poškodovanih, ponekod je vihar odnesel strehe. Na glavnem trgu je bila ena hiša povsem porušena.

Vihar je napravil tudi mnogo škodo na železniških progah. Brzovlak Budimpešta—Beograd je ravno privozil preko Subotice, ko je nastal vihar. Vlak se je moral na postaji Semsic ustaviti, ker je bila proga ponekod pod vodo in je vihar po postajah zmetal skupaj tovarne in osebne vozove.

V kopališču Palič, ki se nahaja v bližini Subotice, je vihar napravil pravo razdejanie. Naraščajoče vode so odnesle nad 600 kabin, ostalo jih je samo 50. Tu je bil grozen prizor. Popoldne je vladala grozna vročina. V kopališče je prišlo veliko ljudi, zlasti žena in dece. Ko je zadivjal grozni orkan, je tu nastala

la prava panika. Vse je begalo semintja in iskalo svoje kabine, ki so začele plavati. Večina kopalcev in kopalk je morala zapustiti kopališče in oditi domov v mesto v kopalnih kostumih, ker jim je voda odnesla obleko in denar. Za časa viharja so veslali po kopaliških ribnikih na dveh čolnih subotički športniki, okoli 12 oseb. Za usodo teh dveh čolnov ne vedo ničesar. Batji se je, da sta se čolna v valovih prevrnila in da so vsi utonili.

Po nekaterih krajih in selih je orkan zahteval tudi človeške žrtve. Doslej so ugotovili, da so v silnem naliivu utonile tri osebe. V selu Silacu je vihar podrli zvonik tamonjahe reformistične cerkve in pri tem je bila ubita ena oseba.

Brzojavne in telefonske proge iz Subotice proti Zagrebu, Osijeku in Beogradu so bile pretrgane. Železniški promet je danes zelo oviran.

Vihar je povzročil ogromno škodo, ki je za sedaj neprecenljiva. Cenijo, da znaša škoda več deset milijonov dinarjev. Vihar je napravil tudi na poljih ogromno škodo.

— Zagreb, 26. avgusta. Iz Subotice prihajajo o katastrofi še nekatera podrobna poročila: Orkan je bil tako silen, kakršnega ne pojmi niti najstarejši ljudje. Orkan je prinesel ogromne množine vode, ki so se razlile po vsej subotički ravnini. Nižji deli mesta so povsem pod vodo. V glavni ulici kralja Aleksandra je orkan razdejal eno hišo. Velike so žrtve v okolici. V Starem Svcu je porušen zvonik reformatorske cerkve. Ubit je en človek. Tu je vihar izruval veliko staro drevo s koreninami vred. Porušila se je neka hiša in je bila pri tem ubita ena žena. V Srbskem Miletiću so utonile 3 osebe, ki so se na čolnu vozile.

Vsi sadovnjaki, vinogradi in njive s hmeljem so pokončani. Škoda ogromna. Gotovo vsa Vojvodina, posebno severni kraj, so odrezani od ostalega sveta. Promet nikjer ne funkcionira.

BIVŠA ŽENA KEMALA PAŠE V BUDIMPEŠTI

Budimpešta, 25. avgusta. r. Tukaj se mu di ločena žena Kemala paše, ki hoče iti v neko kopališče v Nemčijo. Izjavila je novinarjem, da noče samevati v hiši svojega očeta, ampak da se hoče zopet politično udejstvovati.

Smrt Conrad Hötzendorfa

— Dunaj, 26. avgusta. (Izv.) Iz Merzentheima (pri Heilbormu na Württembergu) prihaja poročilo, da je večraj ob 17. popoldne na naglo umrl načelnik generalnega štaba bivše avstroogrške armade Conrad v. Hötzendorf.

Conrad Hötzendorf je bil rojen 11. julija 1852. v Pentzingu pri Dunaju kot sin polkovnika. Bil je vojaško vzgojen in je napravil lepo vojaško kariero. Udeležil se je leta 1878. bojev v Bosni in Hercegovini. Dodeljen je bil po večini raznim generalnim štabom.

General Conrad Hötzendorf je bil že pred vojno in nato tudi med vojno načelnik avstro-ogrške generalnega štaba in kot tak duša imperialistične politike pokojne habsburške monarhije. Hötzendorf je bil eden glavnih krivcev, da je izbruhnila svetovna vojna. Pristaš idej Frana Ferdinanda je bil čim je postal načelnik generalnega štaba, snoval načrte za vojno akcijo najprej proti Rusiji in Italiji, nato pa proti Srbiji. Njegova misel, da napravi z vojno najprej konec dvolčni politiki Italije, ni našla zadostnega razumevanja na merodajnih mestih, zato se je z vsyo vneto lotil drugega načrta, da pohodi Srbijo in s tem uduši opasno jugoslovensko gibanje. Vojna akcija proti Srbiji je bila plod njegovega dela. Načrte za to akcijo je izdelal že takrat, ko je Srbija v balkanski vojni triumfirala na makedonskih bojščih. Že takrat bi bila Avstrija udarila na svojega srbskega sosedu, ako bi it tega ne branila nemška politična situacija. Le nerad je takrat Hötzendorf vstaknil meč v nožnico in samo čakal, da se mu ponudi ugodna prilika, da napade Srbijo. Takšna ugodna prilika se mu je ponudila s sarajevskim atentatom, ki ga je takoj izrazil za zunanji povod vojne napovedi. Povdarjati pa je treba, da bi bil Hötzendorf l. 1914. vsekakor izzval konflikt s Srbijo, ako bi tudi ne prišlo do atentata.

Conrad v. Hötzendorf pa je bil dolga leta intimen prijatelj prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Pozneje je prišlo med njima do nesoglasij. V svetovni vojni je prvotno prevzel vodstvo generalnega štaba. Pozneje l. 1917. je prišlo med njim in cesarjem Karlom do spora, zato je odložil vrhovno poveljstvo ter prevzel komando skupine, ki je operirala v Južnih Tirolah proti Italiji. Tudi tu ni imel sreče.

Conrad v. Hötzendorf pa je bil dolga leta intimen prijatelj prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Pozneje je prišlo med njima do nesoglasij. V svetovni vojni je prvotno prevzel vodstvo generalnega štaba. Pozneje l. 1917. je prišlo med njim in cesarjem Karlom do spora, zato je odložil vrhovno poveljstvo ter prevzel komando skupine, ki je operirala v Južnih Tirolah proti Italiji. Tudi tu ni imel sreče.

Francoski dolgovi Angliji

Caillaux zadovoljen z londonskimi pogajanj. — Stališče angleške javnosti.

— London, 25. avgusta. V palači angleškega finančnega ministertva sta danes nadaljevala pogajanja glede odplačila francoskega dolga Angliji v znesku 630 milijonov liber finančni minister Anglije Winston Churchill in francoski finančni minister Caillaux. Prvotno je bil v javnosti velik odpor proti francoskim predlogom glede letnih obrokov. »Daily News« je protestiral proti temu, da bi se dovolile kakšne posebne ugodnosti Franciji, navajajoč pri tem statistiko davčne moči angleškega in francoskega davkoplačevalca. Anglež mora plačati povprečno 15 liber, 7 šilingov in 2 penicev, dočim plača Francos povprečno le 7 liber, 6 šilingov in 11 penicev davka.

Finančni minister C. stremi za tem, da se spremene pogoji odplačevanja. Javneost, ki je popreje odklanjala vsak kompromis, sedaj priznava, da so argumenti Francije utemeljeni, dvomi pa v končne pozitivne uspehe misije francoskega finančnega ministra. Sdanja pogajanja v Londoni so le prvi začetek za končni sporazum. Nekateri naglašajo potrebo skupne konference treh držav: Anglije, Francije in Zedinjenih držav Severne Amerike. — Caillaux je splošno zadovoljen s potekom pogajanj.

OTVORITEV ŽELEZNICE STIP-KOČANE

Beograd, 25. avgusta. r. Koncem septembra ali začetkom oktobra se izroči prometu nova železniška proga Stip-Kočane.

IZ BOLGARSKÉ

Sofije, 25. avgusta. r. Poslanci zemljoradniške stranke so naslovili na vlado interpelacijo, v kateri zahtevajo varstvo za svoje življenje. Interpelaciji so se pridružili tudi radikalni in socialisti. Pričakuje se, da bodo to storili tudi ostali člani opozicije.

Sofija, 25. avgusta. r. Pred dvema dnevo ma se je pričel tu kongres makedonskih revolucionarjev, na katerem je zastopnih 73 organizacij. Za predsednika je bil izvoljen Simeon M. Šibov iz Lerine. Kongres je sklenil, da priredi ob obletnici smrti Todor Aleksandrova. 31. t. m. rosmirnica.

MEIN KAVA

mešanice
za poznavalce

Stavka francoskih bančnih uradnikov

— Pariz, 25. avg. Računajo, da skoro konča že mesec dni trajajoča stavka bančnih uradnikov. Glavni stavkovni odbor se je danes posvetoval z ministrom dela, ki zanesljivo računa na ureditev spornih vprašanj med uradniki in bankami. Minister je naznačil, da žele bančni ravnatelji konec stavke. Ravnatelji izjavljajo, da ne bodo preganjali stavkajočih uradnikov, odklanjajo pa plačilo plače za dneve stavke. Mestni svet v Avignonu je na izredni seji odobril podporo 5000 frankov stavkovnemu odboru. Poslani uradniki v Lyonu so solidarni z bančnimi uradniki in odklanjajo ekspedicijo pisem in korespondence, ki jo oddajajo banke pošti. Poštna uprava je sklenila disciplinirati te uradnike, toda naletela je na odločen odpor uradnikov.

— Pariz, 25. avg. Listi konstatirajo preokret v stavki bančnih uradnikov. Po konferenci z ministrom dela so izjavili zastopniki stavkajočih, da je upati na konec stavke, toda popreje morajo konzultirati stavkajoče, če odpravljajo nove predloge bančnih ravnateljev odnosno kompromis, ki ga je izdelal minister dela.

PRED SPLOŠNO STAVKO V VARŠAVI

Varšava, 25. avgusta. s. Varšavske strokovne organizacije so snoči sklenile, da bodo v petek stopile v stavko, ako se do tedaj ne bodo rešili mezdni spori v varšavski kovinski industriji.

UREDITEV ČESKOSLOVŠKIH DOLGOV V AMERIKI

Praga, 25. avgusta. d. V kratkem odpotuje v Washington posebna českoslovaška delegacija, ki bo odobrila nad leto dni trajajoča pogajanja za ureditev českoslovaških dolgov v Ameriki.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.
Bukove deske od 2 m d. 530 mm od 12—30 cm šir. fr. meja denar 550. Jelove deske monte 20 mm in 25 mm medla 28 cm 400 m³ fr. meja blago 510. Testoni monte 4—10 fr. Sušak denar 555. Bukova drva suha fr. Podbrdo 20 vag. denar 21, Mago 21, zaključek 21.

ZITNI TRG
Pšenica domača, foo Ljubljana: denar 275; otrobi pšenični, foo Postojna trs.: blago 200; oves slavonski, par. Ljubljana: blago 185; laneno seme, foo Ljubljana: denar 545; riž italijanski. Glasom vzorca, foo Postojna trs.: blago 516.

EFEKTI
7% inv. pos. iz leta 1921: denar 76. Celjska posojilnica d. d.: denar 201, blago 204; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 265; Merkantilna banka: denar 100, blago 100, zaključek 100; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne: denar 90; Trboveljska premogokopna družba: blago 340; Združene papirnice: denar 112; Stavbena družba d. d. Ljubljana: denar 165, blago 180; 4% kom. zad. dež. banke: denar 20, blago 25; 1/2% zast. l. kr. dež. banke: denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 26. avgusta. Sprejeto ob 13. Devize: Curli 10.815—10.895, Praga 164.90—166.90, Pariz 261.50—265.50, New York 55.60—56.20, London 271.10—273.10, Trst 207.05—209.45, Berlin 13.27—13.37, Dunaj 0.07625—0.7925.

Efektov danes nismo prejeli.

Inozemske borze.

— Curli, 26. avgusta. Predborza: Beograd 9.225—9.275, Pariz 24.05—24.15, London 25.06—25.07, New York 515.70—516.25, Milan 19.15—19.25, Praga 15.25—15.35, Dunaj 0.00725—0.00728.
— Trst, 26. avgusta. Predborza: Beograd 47.90—48.10, Pariz 123.25—123.75, London 130.50—131, New York 26.80—26.90, Praga 79.75—80, Curli 520—523, Dunaj 0.0375—0.0380.

60-letnica kralja Ferdinanda

Včeraj je slavil svoj 60. rojstni dan vladar sosedne, nam zavezniške države kralj Ferdinand, oče naše kraljice Marije. Dasi je nemškega pokolenja — iz doma Hohenzollern-Sigmaringen — vendar je kot vladar Rumunije krepko vztrajal med vojno na strani Srbije in Antante in ni nasel na sladkim obljubam, ne grožnjam Nemčije in Avstro-Ogrske. Po ruski katastrofi se je tudi Rumunija pod silo razmer morala ukloniti ter skleniti mir s centralnimi silami, toda s svojimi simpatijami je slejkoprej ostala na strani svojih velikih zaveznikov in samo čakala na ugoden trenutek, da lahko zopet poseže v borbo. V najtežjih časih, ko so Nemci in Avstrijci okupirali Rumunijo, je bila baš kraljevska rodbina rumunska, v nji predvsem kraljica-mati Marija, ki je s svojo krepko vero v zmago pravične stvari in s svojo neumorno protinemško in protiaustrijsko propagando obvarovala zasužnjeni rumunski narod, da ni obupal in uklonil tilnika pred Avstrijo in Nemčijo, marveč potrpljivo čakal na trenutek, ko mu bo mogoče zopet otesti jarem ohole nemške in avstrijske soldateske.

Ko so se po vojni v Pašči boljševiki polastili gospodstva in se je zdelo, da

iz madžarske prestolnice zavojuje boljševštvo vso Evropo, je bila Rumunija pod modro vladjo kralja Ferdinanda s svojo armado, ki je z energičnim pohodom na Budimpešto napravila konec boljševišemu gospodstvu in tako rešila Evropo pred grožnjo komunistično nevarnosti.

Ne omenjamo usluge, ki jo je Rumunija storila Srbiji v drugi balkanski vojni, povdarjamo samo, da je naša vzhodna sosedna, odkar je zavladal njen prestol kralj Ferdinand, dosledno težila za tem, da naveže s nami čim najtesnejše prijateljske stike. Plod teh stremiljenj je naša zavezniška pogodba z Rumunijo in srečna rodbinska zveza, ki veže naš vladarski dom z rumunsko kraljevsko rodbino.

Da pa se je vse to tako srečno izvedlo, gre glavna zasluga kralju Ferdinandu in njegovi vzvišeni soprogi kraljici Mariji, ki sta zastavila vse sile, da se vzpostavijo med kraljevino SHS in Rumunijo vezi najskrenejšega prijateljstva.

Vzpričo teh dejstev imamo i Jugoslovenci povoda dovolj, da se v prijateljsko spominjamo jubileja kralja Ferdinanda in mu k šestdesetletnici ključemo: Se na mnoga leta!

BIVŠI NEMSKI CESAR VILJEM II, ki živi, kakor znano, v Doornu na Holandskem, se prav dobro počuti v svojem prognanstvu, odkar je postal predsednik nemške republike njegov zvest pristavci maršal Hindenburg. Nadeja se, da mu leta samo pripravljajo pot, da zopet zasede nemški prestol. Za to je postalo v zadnjem času v Doornu izredno živahno. Tu je središče hohenzollernske propagande. Semkaj prihajajo številni hohenzollernski agenti, da poročajo svojemu šefu o agitaciji in propagandi. Na čelu te propagande v Nemčiji stoji član Viljemove rodbine in ti prihajajo prav čisto v Doorn poročati svojemu poglavarju. Slika kaže Viljema v družbi svojih najstarejših vnukov, Viljema in Ljudevika Ferdinanda, ki sta mu prišla referirati o stanju propagande v Nemčiji.

Iz svetovne politike

Belgijski dolg Ameriki

Evropo je vzradostila vest o konsolidaciji belgijskega dolga pri Združenih državah. Belgijskim posredovalcem se je posrečilo doseči ločitev pravih vojnih dolgov od obveznosti, sprejetih po premirju, ter zagotoviti si za prve, skrajno ugodne modalitete. Načelno novo je v belgijsko-američkem dogovoru obravnavanje pravega belgijskega vojnega dolga v znesku 171 milijonov dolarjev. Obresti ne bo nobenih, marveč se tekom amortizacijske dobe 62 let polagoma odplača dolg v skupnem znesku. To je enako dalekosežnemu popustu dolga; vztraja pa se napram američkemu javnemu mnenju na principu vračanja dolgov. Pri presoji ameriške vstrjeljivosti se ne sme prezreti tega, da tvori belgijski

ski dolg le mal drobec, približno 4% vseh evropskih zahtev s strani ameriškega zakladnega urada. V Washingtonu so k dogovoru z Belgijski takoj dostavili, da se ne sme misliti, da je to praecedens za nadaljnjo ureditev dolgov. Pri Belgijski je bilo treba računati s posebnimi razmerami. Člen 232 versailleske pogodbe določa sprejetje vseh belgijskih vojnih dolgov po Nemčiji. Nadalje je Wilson obljubil belgijski vladi razne olajšave v vprašanju dolga. Zedinjene države sicer niso podpisale versailleske pogodbe in to, kar je obljubil predsednik na svojo roko, za nje danes ni obvezno, toda moralne upravičenosti Belgijske do prednostnega ravnanja pri ureditvi njenega dolga pa vendar ni bilo mogoče kar tako prevzeti. Prišlo je do

dogovora, ki je zadovoljil Belgijsko in je prijetno odzvenel v Franciji in Italiji, ki sedaj stremita po tem, da dosežeta enako diferenciranje med vojnimi in povojnimi dolgi. Kuj železo, dokler je gorlo! Obe državi sta že previdno na delu, da bi se doseglo razbremenje, ki bi se v Franciji in Italiji pri ogromnih obveznostih občutlo že vse bolj blagodejno kakor v Belgiji. Svoje povojne dolge v znesku 246 milijonov dolarjev bo plačala Belgija tudi v 62 letih po 3% po prvih desetih letih. Napram francoskim in italijanskim upom za ureditev dolgov doni iz Washingtona glas, da je v politiki Zedinjenih držav določeno, da se bodo vršila poročanja z vsako izmed dolgujočih držav izključno le na temelju njene plačilne sposobnosti.

Demokracija v nevarnosti?

Lloyd George je objavil članek, v katerem govori o nevarnosti za demokracijo in vprašuje, ali si je mogoče misliti, da bi v vojni zmagovala demokracija ne dorastla težkočam miru? Vsa Evropa se priravnja, da odgovori na to vprašanje. Nazdevnost je skoro bolj proti demokraciji. Konečnega odgovora pa še ni nikjer, niti v Italiji. Nevarnost je v Evropi povsod. Računati imamo z obupno situacijo, v katero so bili vrženi narodi z vojno, za katero zadene največja, ako ne izključna odgovornost avtokracije. Za neizogibne posledice pa delamo odgovorno reprezentativno ljudsko vlado. Težka naloga parlamentarne vlade se že izredno otežkoča s kompliciranimi skupinskega sistema, ki prekinje za rešitev vsakega kompliciranega vračanja potrebno kontinuiteto in omeji volitev strokovniških administratorjev. To je najbrže največja slabost evropske demokracije. Ona je bila direktno odgovorna za to, da je bila v Italiji reprezentativna vlada strmočlavljenja. V Angliji, ki je domovina demokracije, je ljudska vlada dobila težek udarec, ko je sedanja vlada kapitulirala pred delavskim tajnikom, katerega grožnja je bila štrajk. Taka vlada mora izgubiti splošno spoštovanje. Nastalo je mrmranje in misli se na nadomestila. Oni, ki streme po resničnih reformah, iščejo drugih metod. In v tem tisti najbrže največja nevarnost pred demokracijo v Evropi...

Politične vesti

— Naša delegacija za Ženevo. Dne 2. septembra t. l. odpotuje v Ženevo naša delegacija. Kralj sprejme pred odhodom delegacije v avdienci zunanega ministra dr. Ninčiča in prvega delegata Stepana Radiča.

— Objava netunskih pogodb. V zunanem ministristvu je končan prevod netunskih konvencij. Objavljene bodo prihodnji mesec.

— Drobniarska politika po Pučljem receptu za Slovence. G. Radič je na shodu na Krškem polju pojasnil med drugim tudi politiko drobčin, ki jo sedaj uvajata v Sloveniji »Pucelj in Prepeluh«. G. Radič je dejal, da je Srbov in Hrvatov 10 milijonov, da so Slovenci njih najmlajši brat in Benjamin. »Ako vsak da samo (!) nekaj, bo dosti tudi za vas!« Doselej smo mislili, da gre Slovence vsaj toliko kakor Srbom ali Hrvatim in da smo glasom Vidovdanske ustave enakopravni s Srbi in Hrvati. Odslej pa naj kot Benjamin prosimo za bratsko naklonjenost. In G. Radič pravi, da bo dovelj, ako bo vsak dal nekaj. Srb in Hrvat! Lera drobniarska politika!

— Slab zagovor. Poslanec dr. Kulovec zavrača v »Slovencu« Stenana Radiča, ki je v nedeljo na Krškem polju trdil, da med 100 duhovniki ni skoraj enega dobrega. Mesto da posl. Kulovec loči poštene slovenske duhovnike od klerikalnih agitatorjev, ki so k sreči v znatni manjšini, brani vsesprek in navaja kot protidokaz poštenosti in »idnosti, kaj vse je SLS storila pred svetovno vojno za slovenskega kmeta. Mi nečemo govoriti o SLS, kakšna je bila pred svetovno vojno, ker je v tem oziru sodba o nji že sklenjena, zanima nas le nieno delo v zadnjih šestih letih, to je v jugoslovenski nacionalni in državni politiki. Tu pa moramo g. posl. podučiti, da SLS ni storila za slovenskega kmeta prav ničesar, da mu ni zgradila niti ene

elektrarne, ustanovila niti ene vodne zgradbe, popravila niti ene poti, ustanovila niti enega kulturnega zavoda v Sloveniji. Zakaj? Odgovor naj si g. poslanec daje sam. In tudi tisti slovenski duhovniki, ki so raje uganjali protisrbsko gonjo, niso ustanovili niti ene čitalnice. Seve vse to v naši novi državi! Radičeva trditev torej prav dobro drži za klerikalne agitatorje-duhovnike.

— Volitve v delavske zbornice. Centralno tajništvo delavskih zbornic v Beogradu je predložilo ministru socialne politike spomenico, v kateri zahteva, naj ministristvo za socialno politiko izda potrebne navedbe ter v najkrajšem času razpiše volitve v vseh oblastnih delavskih zbornicah. Doselej so zbornice poslovale pod vodstvom gerentov, imenovanih od ministra za socialno politiko na predlog delavskih organizacij.

Prvi nakup zemljišča ob morskobali

Smešno je vse teoretiziranje, debata, pisanje itd. o ljudski higijeni, dečji zaščiti, ljudski telesni kulturi, ako pa vse to ostane samo na papirju, v zraku, da se razpuhti v zrak. Dejani je treba! — Za vzhodno Ljubljano se je pred leti ustanovilo društvo z idealnim namenim: »Skrb za mladino«. To društvo se je pojavljalo v preteklih letih v skromni in ponižni obliki. Zbiralo je posebno v počitniški dobi mladino, jo vodilo pod nadzorstvom na krajše zabavne in poučne izlete na Golovec, Tomačevo, k Savi kopat, na vojaško vežbališče, v muzej itd. O božiču je društvo priredilo posebno božičnico za mladino. Letos je naprosilo Sokola I. na Taboru, da sme v popoldnevih uporabljati za se Tabor. In res se igra v mladostno razkošno veselju vsak dan na Taboru 60 do 80 dečkov in dečlik v starosti 4 do 12 let. Društvo je poskrbelo za vse potrebno igralno orodje. — To humanitarno društvo je v zadnjih dneh kupilo veliko parcelo na otoku Krku v Aleksandrovi tik lepe pešene obale. Tu bo zgradilo v doglednem času za enkrat skromno stavbo za počitniške mladinske kolonije. Tu so ponižni začetki za veliko in pomembno delo v bodočnosti. Že drugo leto bo poskrbljeno za skupno kuhinjo, nadzorstvo itd., da se bo lahko v počitniški dobi okrepi v solncu in morskem vodi 100 do 200 naše mladine svoje zdravje. Društvo je pokazalo, kaj premore zasebna iniciativa.

Sokol

Zbirka za Sokolski Tabor v Ljubljani

Po inicijativi br. Podgornika, ravnatelja poštne direkcije v Ljubljani, je zbralo uradno omenjene direkcije vsoto 5405 Din.

Darovali so:
1100 Din: dr. Fr. Janžekovič; po 100 Din: Janko Tavzes, Tilen Epich, Makso Svoboda, Fran Perko, Rado Jeglič, Fran Jereb, Miroslav Brumat, Vinko Jančič, Ivan Zupanec, Franc Semrov, Meta Mirnikova, Bogdan Janžekovič, dr. Joško Lehar, Dragica Modičeva, Vojteh Pučlik, Anton Venjak, Miroslav Matjašič, Ivo Kit, Alojzij Gregorič, Ivan Rozman, Alojzij Tonič, Franc Matjan, Anton Perko, Anton Pezdik, Matija Svetlič, ing. Matevž Kolarik, ing. Marij Osana, Franc Tomšič, Janko Svetlin, Ivan Podgornik; po 50 Din: Josip Kavc, Tome Pokorn, Marija Binderjeva, Ivan Mlač, Betka Modrijanova, Viktor Povše, Fran Leben, Antonija Sterkova, Pavel Glaser, Fran Jurman, Dora Keržanova, Joško Jakše, Ivan Korun, Adolf Pipan, Ivan Hafner; po 40 Din: Tončka Megarjeva, Anton Kogoj; po 30 Din: Borjan Rasteiger, Stanko Gaberšček, Matko Klovra, Rudolf Lukež, Budivoj Masle; po 25 Din: Ivan Rus; po 20 Din: August Černe, Alojzij Jurgelc, Joža Strukelj, Janko Sirk, Adolf Faffon, Franc Salehar, Stefan Breznik, Makso Rems; po 10 Din: Ivan Stanič, Olga Senkova, Antonija Petkova, Robert Olifčič, Jože Ferluga, Franc Jakopin, Franc Kogolj, Ivana Završnikova, Franc Pogačar, Ivan Kosovinec, Dragotin Čeh, Franica Stanonikova, Pavla Frankova, Josipina Uraščeva. Nadalje zbirka Slavko Delkin, isti urad Din 78,75 darovali so: po 10 Din: Rozalija Westrova, Iva Smerdutova, Marija Zirerjeva, Albina Thalerjeva, Slavko Delkin; po 5 Din: Vida Kušarjeva, Ana Gomiščeva, Romana Vasičeva, Rudolf Fajdiga in N. N.; po 2 Din: Jožica Zavrtnikova; po 1,75 Din Erna Koroninjeva.

Podpisani odbor izreka vsem darovalcem, ki so prispevali k zgornjima zbirkama sokolsko zahvalo, prav posebno zahvalo pa br. Ivanu Podgorniku za njegov trud pri zbiranju. Poglejte ponosno sokolsko zgradbo na Taboru! Naj Vam je vsem darovalcem prijetno zadoščenje zveste, da ste tudi Vi pripomogli k tej zgradbi, ki je skupna lastnina nas vseh.
Odbor Društva za zgradbo Sokola I. v Ljubljani.

— Ljubljanskega Sokola izredni občni zbor se vrši jutri v četrtek, dne 27. t. m., točno ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«.

Šolstvo

— Osemredna deška osnovna šola v Novem mestu. Vpisovanje za šolsko leto 1925/26. je 3. septembra od 8.—12. dopoldne v šolskem poslopiju (stara gimnazija) Otvaritvena šolska masa bo 4. septembra ob 8. v kapiteljski cerkvi. Pouk se začne 5. septembra ob 8. uri. K vpisovanju naj prinesejo dečki, ki so izpolnili 6 let in so šolodolžni, krstni list ali izpis iz krstne matice, vsi drugi učenci pa zadnje šolsko naznanilo — Upraviteljstvo.

— Vpis v državno davčno šolo v Beogradu. Ministristvo za finance, generalna direkcija neposrednih poretov v Beogradu objavlja potom tukajšnje finančne delegacije: v Beogradu se otvorila dva tečajna državne davčne šole (državne poreziške šole) od katerih traja prvi od 15. septembra 1925 do 31. maja 1926, drugi pa od 1. septembra 1926 do 30. aprila 1927. Pravico do vpisa v to šolo imajo samo one osebe, ki so z uspehom dovršile najmanj 6 razredov srednje šole. V pomanjkanju takih prosilcev se morejo sprejeti tudi osebe, ki so izvršile najmanj 5 razredov gimnazije ali realke ter eno leto druge strokovne šole. Absolventi državne davčne šole se postavljajo za uradnike v II. kategoriji. Širomski prosilci morejo dobiti državno podporo mesečno do 600 Din. Prošnje je vložiti do 31. avgusta 1925 pri »Upravi državne poreziške šole« v Beogradu (poslopije generalne direkcije neposrednih poretov). Reflektanti naj se osebno zgledajo pri predsedstvu delegacije min. financ v Ljubljani, kjer dobe podrobna pojasnila.

Samomor v Ljubljani

Snoči okoli 21. e skočila raz brv za deželno bolnico v Ljubljano neka ženska, katere identiteto so pozneje ugotovili. Kritični čas sta pasirala most akademik Ljubliša Pečanin in kemik Arandjelović, ki sta čula iz vode ženske krike na pomoč.

Arandjelović se je takoj sskel, hotel oditi ponesrečenki na pomoč, vendar radi teme ni videl ničesar. Krčki so se še večkrat ponovili, utihnili so šele ob Zaloški cesti. Krčkanje na pomoč je slišal tudi na Zaloški cesti stanujoči Metod Kočevar, ki je šel s svetilko k obrežju Ljubljanice. Na poti proti tovarni Hribar je našel črn ženski slanič in črno pompaduro, ki je vsebovala listnico z 215 Din, več listin, vizitko in spričevalo o cepelnih kozah, oboje na ime Ivana Ničman, Prečna ulica št. 6. Poleg tega so se v torbici nahajala očala, robc in več malenkosti.

Danes jutraj so kriminalni uradniki na obeh straneh preiskali obrežje Ljubljanice vendar utoplenke niso odkrili.

Na policiji se je dopoldne javil Avgus Ničman, pretikalec v mestni elektrarni, ki je v naklenih predmetih spoznal lastnino svoj sestre, šivilje Ivanke Ničman. Ničmanove je zadnje čase stanovala neke v Gradšču.

Kakor izpoveduje njen brat, jo je dne 6. januarja t. l. zadel mrtvoud in od tega dne dalje duševno ni bila povsem normalna. —

Tudi je slabo govorila. Iz raznih okoliščin je sklepali, da je Ničmanova izvršila samomor v napadu hipe blaznosti.

— Družin brez strehe je tudi na Dunaju polno. Ljudi, ki nimajo stanovanja, pehaajo sem in tja. Te dni se je ponoči vtaborilo pred mestno hišo 56 družin, katerim so končno obljubili, da do 30. septembra dobijo svoja stanovanja. Stanovajska beda po velikih mestih je strašna in ljudsko trpljenje grozno. Zida se pa povsodi mnogo premalo. Tako se bo stanovajska beda vlekla še skozi dolga leta.

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Priznati moram, da najinega prvega zakonskega pogovora nisem nič kaj posebno vesel, — je pripomnil Supramati, ki se mu je poznalo na obrazu, da je slabe volje in celo malo ogorčen.

— Storitvi hočem vse, da vas nagradim, ko bova združena in ko se oficijelno poročiva, — je odgovorila Nara smeje. — Potrudim se tudi, da bo takrat moje srce polno ljubezni in zaupanja. O vaši plemenitosti ne bom več dvomila, pač pa vam bom tako ubogljiva, skromna in ljubeča žena, kakršno si sploh morete želeli.

Pozvonilo je h kosilu in pogovor je bil prekinjen. Odšla sta v jedilnico, kjer so zbrani bratje praznovali njuno poroko.

Kakor v sanjah sta minila še dva dneva. Supramati je ogledoval zagonetni dvorec, čigar razkošni opremiti se ni mogel dovolj načuditi. Seznanil se je tudi s svojimi novimi brati. V zanimivih pogovorih ni niti opazil, kdaj je minil čas, ko se je bilo treba posloviti.

Pred odhodom je Nara še enkrat govorila s Supramati. Svetovala mu je, naj odpotuje naravnost v Pariz, sama si je pa izbrala Benetke. Dala mu je tudi naslov hiše, ki jo je imel Narajana v francoski

34 prestolici. Toda dopisovati ž njim za vse na svetu ni hotela čes, da mora biti Supramati povsem svoboden. Nato se je prijateljsko poslovila in odšla. Supramati je v dvorcu ni videl več.

Ko se je stemnilo, so odšli Supramati, Ahasver in Dahir na ladjo in kmalu je zagonetni otok izginil v megli.

Drugo jutro je Supramati opazil, da je Ahasver nekam izginil, strahotna ladja je pa naglo plula proti francoski obali.

V.

Morgan v vrtincih pariškega življenja.

Ob šestih zvečer je stopil Supramati iz vagona v Parizu in se napotil počasi k izhodu s kolodvora. Vedel je, da ga čakajo, ker je brzojavil, da prispe v Pariz.

Kmalu je zagledal lakaja v enaki livreji, kakor so jih nosili Narajani služabniki v Benetkah. Poklical ga je. Nekaj minut pozneje je drdrala razkošna kočija proti novemu dvorcu.

Ves zadovoljen in srečen se je zleknil Supramati na mehke blazine te kraljevske kočije.

— Res mi ne gre v glavo, kako more človeka utruditi tako prijetno življenje, pa naj traja tudi ti-soč let, kako se more človek naveličati večnega zdravja in razkošja? O! Če bi bil sirota, nag in lačen, če bi moral samo delati in trpeti kot staro klju-

se, bi se seveda zahvalil za tako večno trpljenje — je pomislil.

Supramati ni bil še nikoli v Parizu, zato ni imel niti pojma, kam ga peljejo. Radovedno se je oziral na vse strani, Bržkone so se vozili skozi predmestje. Nato je zavozil kočijaž v hrastov drevored in pristopili so v krasen park, ki je bil ograjen z visoko bronasto ograjo.

Kmalu je Supramati zagledal poslopje v slogu Ludvika XIV.; tu se je kočija ustavila.

Pred dvorcem je bila zbrana vsa služinčad, da pozdravi svojega gospodarja. Od starega oskrbnika je Supramati izvedel, da je bilo pritišlje določeno za sprejeme, sobe za princa pa so bile v prvem nadstropju.

V spremstvu oskrbnika in svojega bodočega komornika je odšel Supramati po stopnicah, ki so bile pokrite s perzijskimi preprogami in okrašene z redkimi tropičnimi rastlinami. Ogledati si je hotel svoj dvorec in njega bogastvo.

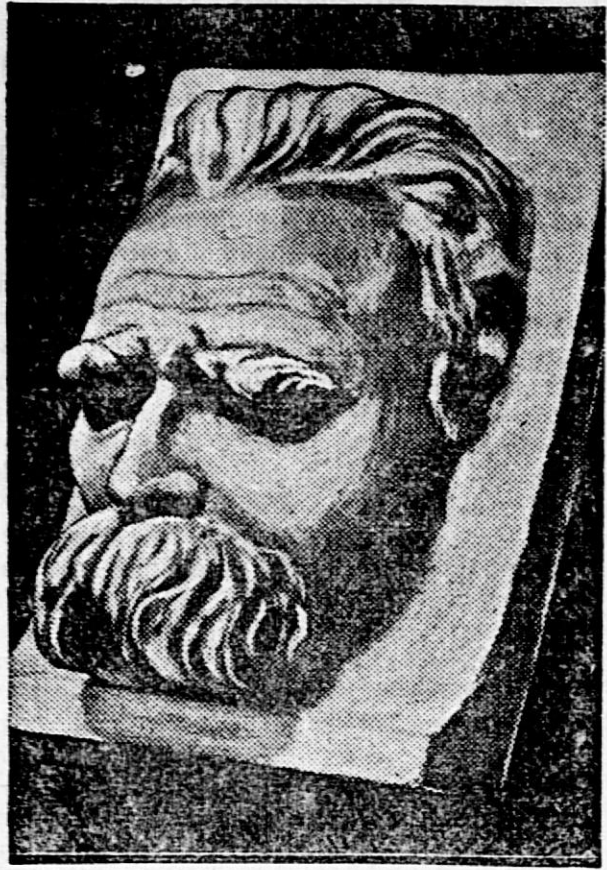
Pohištvo je bilo povsod v slogu Ludvika XIV. Neprimerno bolj kot v Benetkah je spominjalo tu vse na pokojnega Narajano. Bržkone je preživel tu velik del svojega dolgega življenja. V belo obiti jedilnici je visela v masivnem zlatem okviru velika pokojnikova slika. Na mizi v kabinetu je ležala odprta knjiga. Po pisalni mizi so se valjala pisma, ena razpečatena, druga ne. — dalje list papirja, na katerem je bilo napisano nekaj vrstic. V pepelniku je bil

zavoček cekinov. Tudi v spalnici so se poznali nešteti sledovi zadnjega gospodarja. Knjige in revije so bile nakopičene na nočni omarici, med njimi je bilo vse polno raznih toaletnih in drugih predmetov, vse to je bilo razmetano po divanu in naslonjačih in na prvi pogled se je poznalo, kako vestno je služinčad skrbela, da ostane vsaka stvar na svojem mestu, ker bi se gospodar sicer jezil, kadar se je vračal pozno v noč domov.

Kosilo je bilo izborni in Supramati je tudi dokazal, da zna ceniti dobro kuhinjo. Ko se je najedel, je vvelj prinesli pižama. Odslovil je slugo ter sedel v kabinetu h kaminu, v katerem je plapolal ogenj.

Kmalu je opazil težko zaveso, ki je pokrivala posebni vhod v kabinet. Odprl je ta vrata in stopil na balkon, kjer je bilo vse polno cvetic. Zunaj je bilo hladno. Pihal je jesenski veter, padalo je orumenelo listje, iz goste megle je repretano pršilo. Toda Supramati se je z zadovoljstvom spomnil, da se mu ni treba bati prehlajenja, in tako je začel ogledovati svoje novo bogastvo. Nočilo se je sicer, vendar je pa še razločno videl velik vrt, kjer so rastle stoletna drevesa. Na vrtu je bilo več kipov med njimi pa krasen vodomet. Spodaj se je razprostirala velika terasa. Obdajali so jo vitki stebri. Široka stopnice iz belega marmorja so vodile na vrt. Bržkone je bil na to teraso izhod iz sob, ki jih Supramati še ni videl.

Prosveta

ČETRTSTOLETNIKA SMRTI FILOZOFIA NIETZSCHEJA. Dne 25. t. m. je poteklo 25 let, odkar je po 11 letni duševni bolezni umrl znameniti filozof *Friedrich Nietzsche*. Znan je njegova teza o »nadčloveku«, izmed njegovih del je najpopularnejša njegova knjiga, ki ji je dal naslov »Also sprach Zarathustra«. Nietzsche je na glas kot eden najbolj pristno nemških filozofov, dokazano pa je, da je bil slovenskega pokolenja. Z Nietzschejevo teorijo o »nadčloveku« — ta nadčlovek bi naj bil seveda Nemec — so svojočasno nemški imperijaliisti skušali utemeljiti svoja stremeljenja po nadvladi nemškega življa nad vsem ostalim svetom.

Narodno gledališče v Ljubljani

Repertoar opere in drame od 28. avgusta do 8. septembra 1925.

29. avgusta: opera a) Mascagni: *Cavalleria rusticana*, b) Leoncavallo: *Giamači*, slavnostna predstava.
30. avgusta, drama Golar: *Vdova Rošinka*; opera Offenbach: *Hoffmanove pripovedke*.
31. avgusta, drama Petrovič: *Vozel* (čvor), premijera.
1. septembra, opera Verdi: *Aida*.
2. septembra, drama Manners: *Pegica* mojega srca, premijera.
3. sept. opera Cornelius: *Bagdaski brivec*.
4. sept. drama Petrovič: *Vozel*.
5. sept. opera Offenbach: *Hoffmannove pripovedke*.
6. sept. drama Manners: *Pegica mojega srca*; opera Verdi: *Aida*.
7. sept. Strauss: *Netopir* (opera).
8. sept. opera a) Mascagni: *Cavalleria rusticana*, b) Leoncavallo: *Giamači* (I. Pagliacci).
Začetek opernih predstav vedno ob 8.20, zvečer, začetek dramskih predstav ob 20. zvečer.
Predprodaja stopnic od petka dalje pri dnevnih blagajni v operi od 10. do pol 13. in od 15. do 17. popoldne.

Klimatološki kongres v Davosu

V Davosu, enem najznamenitejših švicarskih zdravilišč, se je vršil od 17. do 24. avgusta mednarodni klimatološki kongres, na katerem so učenjaki razpravljali ne le o klimatologiji sami, nego tudi o njeni praktični uporabi v zdraviliški praksi, v klinični klimatologiji in klimatoterapiji. Častno predsedstvo so tvorile znane avtoritete — ravnatelj švicarskega meteorološkega inštituta dr. Maurer iz Curiha, prof. Hill iz Londona, odlični strokovnjaki na polju klimatične higijene dr. Hellmann, ravnatelj nemškega državnega meteorološkega zavoda v Berlinu, dalje prof. Palazzo iz Rima in prof. Besson iz Pariza.

Prvo slavnostno zborovanje je bilo 16. avgusta ob 18. v reprezentančnem hotelu Belvedere v Davosu, kjer je pozdravil udeležence poslovni predsednik kongresa dr. Michel iz Davosa. Znanstveno delo kongresa se je pričelo s predavanjem docenta dr. Wehrleja o zgodovini klimatoterapije. Iz njegovega predavanja posnemamo glavne misli.

D. Eismann:

Moja žena

Pravzaprav sem ji zato tudi prepovedal ostanke z materjo.
Maša je oblekla drugi steznik, povsem dostojen, in odšla sva.
Pri von Hagenu se je vedla ves večer baš tako, kakor sem pričakoval. Sedel je kakor črna bika, ne črne niti besedice in gleda debelo kakor sova.
Ne razumem, kam je izginila njena prejšnja živahnost, razposajenost in ostroumnost. Prejšnje čase je bil na vsakem družabnem večeru okrog nje krožek. Kar iz rokava je stresala šale in dovipe. Pikiral se je graciozno, fino. Drugi so se zabavali v njeni družbi in sama se je neprestano smejala — in tako lepo se je smejala, kakor da bi pel srebrni zvonček.
Zdaj je novesila nos in njen obraz je tak, kakor da vedno pričakuje, da se ji kdaj zdaj kdo približa, da jo zgrabi za vrat in postavi pred vrata.
Včasih se mi dozdeva, da dela naša tak: kisel obraz, da hoče demonstrirati.
»Moj mož je tiran, mučitelj, ubil me je, nesrečnico.«
Ona ljubi te muhe. Celo klavirja.

več ne igra, tudi zaradi demonstracije. Igrala je vedno neke dolgočasne, žalostne arije, naravnost neznozne je bilo to. Chopinovo pogrebno koračnico in neko Griegovsko skladbo — strašno dolgo in dolgočasno. Seveda, vse to so zelo cenilne reči, saj ne ugovarjam. Toda stvar je v tem, da jaz nisem dekadent, temveč hvalabogu zdrav, normalen in vesel človek in kaj mi hoče to iskreno? Daj mi le malo poslušati, vse lo in razposajeno muziko. Tako sem Maši tudi povedal. Ona pa mi je odgovorila s tem, da je začela stavkati. Zdal sploh več ne igra. A tako, noče igrati, pa ni treba. Takoj sem prodal klavir.
Nisem tovarnar, s stankami me, procim, nikar ne nadleguje.
Zdaj sem celo, da bi se vrnil domov, tako škandalozno je izgledala Maša pri von Hagenu. Toda povsem nepričakovano je postala moja dražestna soproginja živahna. Nekdo je spregovoril z njo o literaturi. Slumljivi tip, bivši politični izgnanec — Poljak ali pa Zida. Zbrali so se okrog njega drugi — menda tudi sami modrijani — zbrali so se in poslušajo.
Jaz nisem hotel poslušati.
Kaj mi pa more povedati novega? Brez njega vem vse, Hm, profesorja bi rad igral!

gresa. Drugi dan se je pričelo zborovanje s predavanjem prof. Linke o pomenu atmosfere in meglenosti, ki je večinoma posledica mikroskopičnega prahu v zvezi z drobnimi kapljicami. Čim več je v ozračju takega prahu, tem bolj je nebo megleno. Tako ozračje zadržuje solne žarke in je človeškemu zdravju škodljivo. Predavali so še: prof. Vestea iz Rize (o posebnem pojavu v pokrajini Tyrrenskega morja), prof. Binsen iz Kopenhage (o vprašanju, kateri del solnčnega spektra je bakterijam najbolj nevaren), dr. Edgar Meyer (o vplivu ozona v atmosferi na solčno izžarevanje), prof. Kassner iz Berlina (o zračnih tokih v Severnem morju), prof. Mol iz Holandske (o prednosti holandskega primorskega podnebja), prof. Cuomo iz Capri o klimatični prednosti neapolskega zaliva), prof. Eredia iz Rima (o klimatičnih opazovanjih južne Italije in Sicilije). Profesor Loewy iz Davosa je smatral, da igra v gorskem podnebnju najvažnejšo vlogo zmanjšani zračni pritisk in sprememba v solnčnem izžarevanju. Temu blagodejnemu vplivu gorskega podnebja na človeško zdravje se pridruži bržkone tudi mehanični vpliv, ki ga pa znanost doslej še ni točno pojasnila.

* * *

— Pred stavko gledaliških igralcev? Poročajo nam: Ker je materijalni položaj dramskega oboja v Ljubljani skrajno beden in v primeri z ostalimi državnimi gledališči naravnost krivičen, kar se je pokazalo v vsi nagoti na letošnjem kongresu gledaliških igralcev v Beogradu, je stopilo dramsko oboje v obrambo svojih najprimitivnejših življenjskih in umetniških potreb v mezdno gibanje.

— »Diagnoza 16.« V dunajskem Orfeumu so te dni dvestotič vprizorili Feliks Fischerjevo dramo »Diagnoza 16«. Delo je napisano v prozi in se obrača proti oporabljanju morfinja in kokaina. »Diagnoza 16« je tako ugajala dunajskemu sovjetskemu poslaniku, da jo je priporočil moskovskemu prosvetnemu komisariatu. Ta je sklenil, da se delo prevede na ruski jezik in da se tekom jeseni in zime vprizorja na vseh ruskih državnih gledališčih.

Novosti

zimskih ustrov in oblek vam nudi najugodnejše

Jos. Rojina, Ljubljana
Za časa velesejma popusti!

Goriški Slovenec v službi bivše Srbije

V najnovejšem zvezku »Arhiva« za arbanasku starino, jezik in etnologijo, ki ga izdaja beograjski univerzitetni prof. dr. Barić, se nahaja poleg drugih zanimivih razprav, na pr. prof. dr. Šuflyaja o zgodovini severne Albanije in Gl. Elezovića o albanških narodnih in roparskih pesmih v Makedoniji, še poročilo o srbski propagandi v Albaniji, pri kateri je pred nekaj 70 leti sodeloval tudi naš ožji, goriški rojak, duhovnik Fran Mauri. Knez Mihajlo je v šestdesetih letih z vsemi silami podpiral misel združitve balkanskih narodov proti Turčiji, pri čemer je zlasti računal na Albanijo. V tem smislu je njegov minister Ilija Garašanin najel dve osebi, kojih naloga je bila, pripraviti Albance za trenutek, ko bo treba z združenimi močmi nastopiti proti Turčiji ter se otresti stoletnega turškega jarma. Za južno muslimansko Albanijo je Beograd izbral nekega Naum Sidova, Albance iz Carigrada, ki je bil tudi zaupna oseba ruskega poslanika na cariskem dvoru, generala Ignatijeva. Za propagando med katoliškimi Albanci pa je minister Garašanin pridobil goriškega Slovenca, duhovnika Franca Maurija. Rodom iz Gorice je služboval kot duhovnik najprej v Trstu, pozneje v Sarajevu, Dubrovniku in Skadru. V Skadru se je s pomočjo skadrskega škofa upeljal v tamošnje razmere in se naučil albanškega jezika. Bil je zelo navdušen Slovan. Kot tak si je zelo prizadeval, da pridobi katoliške Albance za Srbijo proti Turčiji. Njegov duhovniški poklic ga je varoval pred sumom, da deluje za srbske pravoslavne interese. L. 1866. je bil Mauri zaprt na Cetinju. Beograjska vlada je opustila intervencijo v njegovo korist, češ da ni izpolnjeval svojih »dolžnosti«. Da se Mauri opere tega očitka, je napisal dolgo, v nemščini sestavljeno poročilo o svojem delovanju med Albanci. V poročilu našteva

zasluge za Srbijo in namiguje, kaj vse izgubi Srbija z njegovo osebo. Mauri je nastopal kot pravi politični emisar, ki uporabljal vse maske. Avstrijskemu konzulu v Draču se je predstavil kot avstrolit do kože, v turškem taboru v Podgorici je nastopal kot največji prijatelj Osmanov. Pri tem ve natančno, kako je treba nastopati, ako naj pridobi severoalbanske plemena Hotijev, Kastratijev, Grudov in Klementijev. Treba najprej pridobiti duhovništvo in uplne veljake! Tu zaležejo le darovi in alkohol. Razdeljeval je tobak in ustnike, rožne vence, medalje in patrone. Cerkvam je obljubljal svetilske kipe. Pri neki marijanski slavnosti se je zbrala vsa duhovščina okoli v samostanu. Mauri je duhovščino dva dni napajal in s tem pridobil silne simpatije. Druge je nastopil kot zdravnik z malo ročno apoteko. Delal je čudeže. Priprosto ljudstvo je kar drvelo za njim. Ko je na ta način obdelal ljudi, jim je pripovedoval o potrebi razdružitve s Turčijo, o odvratnem polumesecu in o bližnji pomoči Srbije. Nekega škofa je našel ob 10. dopoldne popolnoma pijanega. Škof je kiel papeža, duhovščino, Avstrijo in ves svet.

Velecenjene damo! Ali že poznate — SANOFORM?

Sodišče

— Po izanskem običaju. Izanci in Izanke hodijo pogosto okrog sodišča. Najčese so tožbe zaradi obrekovanj in žaljenj časti. Po obsojbi pa se sovražijo še huje, ter si očitajo krivo pričevanje in krive priizege, kar pa tvori pregrešek po § 104 srb. drž. zakona. Tudi 32 letni posestnik Alojzij Smole iz Iške Loke je v neki gostilni na Igu pred dvema pričama dolžil Alojzija Župca, da je v pravdi proti Jožetu Smoletu pri okrajnem sodišču v Ljubljani po krivem prisegel. Obtoženec je skušal nastopiti dokaz resnice, kar pa se mu ni posrečilo. Placati mora 200 Din globe, 50 Din za kolek in sodne stroške.

— Delomržen, tat in slepar. 25-letni čevljar Jakob Zupan iz Vel Mengša, stanujoč v Zg. Siski, je bil do letošnje spomladni pošten in delaven, od takrat pa mu delo ne diši, zato se raje klati po ljubljanski in kamniški okolici in slepari, a tudi kraje. Dne 6. julija t. l. je vlomil v Kosezah v barako Frančiške Štrukelj ter ji vzel iz zaklenjene skrinje 586 Din gotovine. V juniju je po raznih gostlinah v Domžalah, Mengšu, Razvlijah in Kosezah napravil večje zapitke za jed in pijačo ter izginil. Obtoženi vse odkrito priznava ter se izgovarja, da je bil lačen. Obsojeni je bil na 2 meseca težke ječe.

Prvi kongres pravnikov kraljevine SHS

Kongres pravnikov se bo vršil po naslednjem programu:
I. dan kongresa 18. septembra:
Ob pol 10.: Svečana otvoritev kongresa v veliki dvorani Narodne skupščine.
a) Pozdrav predsednika kongresa g. Djoke Nestrovića, državnega svetnika v pokloju.
b) Gospod minister pravde otvori prvi kongres pravnikov.
Ob 10.: Čitanje referatov.
Opozarjamo na se objavljene predmete in pripominjamo samo, da je določen za koreferenta k 4. točki: »Ali je izenačitev dedne pravice možna in ženskih potomcev?« g. dr. Živojin Spasojević, vseučiliški profesor v Beogradu.
Ob 21.: Svečani banket na čast gostom.
II. dan kongresa 19. septembra:
Ob pol 9.: Razpravljanje o naznačenih predmetih v sekcijah.
Ob 16.: Vožnja z brodom »Aleksander« iz savskega pristanišča po Savi in Donavi; na brodu zakuska, ki jo priredi gostomo občina grada Beograda.
Ob 20.: Svečana predstava v narodnem gledališču na čast gostom.
III. dan kongresa 20. septembra:
Ob 9.: a) Čitanje in glasovanje o resolucijah;
b) volitve nove uprave kongresa, c) predlogi in vprašanja (ki so bila prijavljena sekretariatu kongresa ustno najkasneje do popoldne 19. septembra), d) zaključitev kongresa.
Ob 15.: Velike dirke dunavskih kola jahača na čast gostom.

IV. dan kongresa 21. septembra:
Ob 4.: Izlet v Arandjelovac in okolico, kjer bodo udeleženci gosti naroda sreza Jasijskega.
Povratek popoldne istega dne.
Udeleženci, ki so plačali članarino (60 dinarjev za javen uradnike in 120 Din za ostale), imajo pravico udeležiti se v sodelovanju na sejah in plenumu in sekcijah, dalje brezplačno udeležiti se banketa in vožnje po ladji, eventualno na brezplačne stanovanje.
Prej prijavljeni uživajo prednost v vsem. Vsak udeleženec ima tudi pravico priversti seboj enega ali največ dva člana svoje najbližnje rodbine, ženo ali hčerko ali dve hčerki. Te osebe mora ravno tako prijavit. Ako želijo, da se udeležijo tudi radbinski člani banketa, je plačati za vsakega le po 50 Din, ako je oseba, ki jih vodi, javni uradnik, sicer pa 90 Din. Za vsakega udeleženca in tudi člana rodbine je naznaniti poleg lastnega imena tudi starost. Skupna prenočišča bodo brezplačna (in to prvenstvo za državne uradnike); cene za posteljo po hotelih 40 do 60 Din, zasebne sobe (z eno posteljo) 70 do 100 Din. Udeleženci, ki so se že prijavili, pa niso naznanili še vseh sedaj zahtevanih podatkov, se pozivljajo, da to store čimprej.
Odbor društva »Pravnik«.

Julijska krajina

— j Smrtna kosa. V Kozini v Istri je umrla gospa Gizela Počkaj, roj. Sosič.
— j Akad. fer. društvo »Adria« v Gorici bo imelo dne 30. t. m. svoj redni občni zbor.
— j Dve šolski ladji italijanske vojne mornarice sta pripluli v Trst. Okoli 400 gojencev je šlo v Gorico ogledat si v okolici razna bojšča.
— j Grozen vihar je divjal v ponedeljek zvečer nad Gorico in okolico. Biskop se je in grmelo in nalive je bil strašen. Nevihita se je razvila najbolj okoli kolodvora v bližini Standreža, kjer je bila ubita neka deklica. Tudi v drugih krajih okoli mesta je razsajal vihar in napravil škodo nad en milijon lir. Več oseb je bilo poškodovanih.
— j Novorojenčka, 18 dni starega, se našli v Trstu v veži hiše št. 21, ulica Riborgo. Pri detetu je bil listek, na katerem je napisano, da se imenuje dete Bruno Casiani. Dete so prenesli v bolnico.
— j Drzna tatvina v Trstu. V eni najprometnejših ulic, v ulici S. Nicolò v Trstu, je bila izvršena večeraj popoldne drzna tatvina v trgovini Icardi & Co. Trgovina se zapre popoldne in otvori oro kasneje. Tatvina je bila izvršena z vso naglico, kajti ob 21.10 je bila trgovina zaprta in ob 12.30 so lastniki konstatirali tatvino. Odnegli so tatovi blaga v vrednosti 12 milijonov lir. Tatove iščejo.

Sport

NOGOMETNE TEKME:

Budimpešta: Ujesti - FTC, 3 : 2.
— Nemčija: Finale za južnomorski kup v Münchnu, Fürth: Stuttgarter Kickers 2:0.
V Nemčiji so gostovali španski klubi Royal San Sebastian in Sevilla. Rezultati so bili: Essen: Alt Essen - San Sebastian 2 : 2, Nürnberg: A. S. V. - Sevilla 1 : 0.
Dresden - Leipzig 8 : 2, Uruguayci so 11. t. m. zapustili Evropo.
— Nov češki rekord v metu kopja je bil postavljen na mitingu praške Sparte v nedeljo. Prunar (Slavia) je vrzel kopje 60.64 m, istotako je potolkel rekord tudi Čmelik (Slavia) z metom 59.15.
— Propozicije za lakoatletski miting za »Prvenstvo Kraljevine S. H. S.« 12. i 13. septembra 1925. godine u Velikom Bečkereku. 1. Jugoslovanski Lakoatletski Savez sedište u Zagrebu, prireduje dne 12. i 13. septembra 1925. god. u 15 (3) časova u Velikom Bečkereku lakoatletski miting za »Prvenstvo Kraljevine S. H. S. za 1925 god.« za gospodu i dame sa sledećim disciplinama i rasporedom: 1. dan u subotu 12. septembra. Za gospodu: 1.) Trčanje 100 m pretrka, 2.) Skok u vis, 3.) Trčanje na 100 m semifinale, 4.) Baganje čekića, 5. Trčanje na 200 m pretrka, 6. Hodanje na 3000 metara, 7. Baganje kugle, 8. Trčanje 200 metara femifinale, 9. Troškok, 10. Trčanje 400 metara pretrka, 11. Trčanje 1500 metara, 12. Trčanje 110 metara preponama semifinale, — Za dame: 1. Trčanje 60 metara pretrka, 2. Baganje kugle (5 kg), 3. Trčanje 60 metara semifinale, 4. Skok u daljinu, 5. Trčanje 200 metara semifinale, 6. Trčanje 100 metara semifinale. 1556/n

— Nobene besedice več! Hajdi pri tej priči v jedilnico!
Odšla je.
Odšla je . . . A da ste videli njen pogled, s katerim me je obdarovala!
VI.
Čez nekaj časa sem zaslísal njen mili glasek.
Škril sem se za vrati.
Z ženo nadporočnika Trubina govori Maša o deci. Kako je rodila Vasjo, kakšne bolečine je morala pretrpeti Ljilka in kako preganja Ljalki telesno zaprtje. Čudovita poezija!
Meni pa se zdi, da bi lahko govorila tudi z Agafjo. Ne razumem, čemu dela posete, pa če zanaša povsod atmosfero kuhinje in otroške sobe . . .
Res ne vem, dali so vse ženske take, ali pa sem dobil samo jaz tak zklad. Čim se je omožila, je takoj tudi pokazala svojo pravo vrednost. Brez uvida — buh — nizkotno in zopremo lomečanstvo! Nič več vam ne govorim o literarnih novotarijah. In čemu neki? Saj je moža že ušla.
Nalašč sem sedel k Maši in posegel v pogovor. In ko je šel mimo Pšenkcin, sem ga prijazno povabil, naj k nam. Lj naj posluša.
(Konec izvir.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1925.

Kaj je z »Zvezdo slovenskih novinarjev«?

Pred vojno je obstojal »Ustredni svaz slovenskih novinarjev«, v katerem so bila organizirana vsa slovenska novinarska društva, ne samo v bivši Avstro-Ogrski, marveč tudi v Srbiji, Bolgariji in Rusiji, dasi je bil sedež te organizacije v Pragi. Avstr. vlada je dala svoj placet za pravila te zveze, organizacije le, ker je pri neki priliki potrebovala češke poslane in so ti med drugimi koncesijami zahtevali odobrenje pravil »Ustrednega svaza«, o čemer preje ni hotela niti slišati. Delo te organizacije je bilo pravo uspešno. Vsakoletni kongresi, ki so se vršili po raznih slovenskih zemljah, so upoznali slovenske novinarje med sabo, jih seznanili z razmerami v posrednih slovenskih zemljah in poglabili znanje slovenskih jezikov, skratka so storiли za slovensko vzajemnost več, kakor bi mogla v tem oziru doseči še tako dobro plačana in organizirana propaganda. Taki kongresi so bili v Ljubljani l. 1908., v Sofiji l. 1910., v Beogradu l. 1911., in v Pragi l. 1912. Balkanska vojna je preprečila kongres l. 1913., v načrtu pa je bilo, da se bodoči kongres vrši v Petrogradu ali v Moskvi. Vsi ti načrti so padli v vodo, ker je izbruhnila svetovna vojna, ki je zamorila delovanje zlasti vseh onih organizacij, ki so bila na glasu, da pospešujejo vseslovensko stremiljenje.

Po srečnem izidu te vojne, ni bilo nobenih zaprek, da bi »Ustredni Svaz slovenskih novinarjev« ne nadaljeval delo tam, kjer ga je moral l. 1914. prekiniti. Toda danes je poteklo že 7 let, odkar je bila vojna končana, a še vedno nimamo take slovenske novinarske organizacije, kakršno smo imeli v najtežavnejših časih in razmerah že pred vojno. Baš pred enim letom se je vršila v Pragi starejši odbornikov »Ustredni Slovaški Svaz«, na kateri se je enodušno sklenilo obnoviti staro vseslovensko novinarsko organizacijo. V to svrhu bi se moral, tako se je zaključilo, začetkom tega leta sklicati sestanek zastopnikov vseh slovenskih novinarskih združenj v Bratislavo, kjer bi se naj definitivno zopet poklicala v življenje stara slovenska novinarska organizacija. Ta zaključek se ni izvršil. Čemu ne, nam ni znano. Morda so bili za to merodajni kakšni politični razlogi. Vsekakor bi bilo dobro, da bi se stvar pojasnila. Ako uravajujemo, da se deluje na to, da se ustvari organizacija novinarjev Male antante, kar tudi pozdravljamo, smo hkrati mnenja, da bi bilo lažje in nemara združeno tudi z večjimi koristimi, ako bi se najprvo obnovila ona slovenska novinarska organizacija, ki je že pred vojno pokazala in dokazala, da je sposobna za življenje, dočim morajo druge organizacije to svojo sposobnost šele v delanju dokazati. Nadejamo se, da pridejo tudi v Pragi do prepričanja, da je ipak že došel trenutek, ko se lahko razstavi delo tam, kjer je bilo preruseno l. 1914.

— Ali se vračajo avstrijski časi? Ne moremo verjeti, zatrjuje pa se nam, da dobi kolodvorski buffet v Celju — nemški ponudnik. — Kolodvorska gostilna v Celju bi tako postala zopet zbirališče one nemškutarske sodre, ki je pred vojno pod zaščito javnih organov napadala slovenske potnike, ako so se osmislili govoriti na kolodvoru slovenski. Apelujemo na gospoda železniškega ministra, v čigar rokah je končna odločitev, da prepreči ta škandal, ki bi v Sloveniji moral napraviti utis, kakor da se vračajo stari avstrijski časi. Opozorjamo g. ministra na enak slučaj na Jelenicah, kjer predlaga komisija takisto Nemca za kolodvorskega restavraterja. Jesenice in Celje sta še danes v narodnem oziru vulkanična tla in naravnost zločin bi bil, ako bi državna uprava sama skrbela za to, da bi se v teh krajih okrepili že itak številni protinaradni in protidržavni elementi. Zanašamo se na patriotsko uvidenost gospoda ministra, ki gotovo ne bo dovolil, da postanejo baš kolodvorske restavracije gnezda protinaradne in protidržavne propagande. Sicer pa ima pri prenosu gostilniških koncesij uplívno besedo tudi politična kot obrtna oblast. Ta ima predvsem dolžnost, da pravočasno opozori železniško upravo na kvarne posledice, ki bi jih imela zgolj fiskalna, državnih in narodnih interesov neupoštevala oddaja kolodvorskih restavracij.

— Pašičeva pot v Francijo. Ministrski predsednik Nikola Pašić odpotuje 28. t. m. iz Karlovih Vavov v francosko kopališče Evians les Bains. Na potu ga spremlja notranji minister Boža Maksimović.

— Kontrolorji mer in dragocenih kovin. V ministrstvu trgovine in industrije se je obrazovala komisija za polaganje državnih izpitov iz kontrolorske stroke za mere in dragocene kovine.

— Herman Wendel v Beogradu. V Beograd je prišel znani prijatelj Jugoslovenov g. Herman Wendel, kjer ostane osem dni, da obišče svoje prijatelje in da se seznani z novimi političnimi dogodki. Herman Wendel je izjavil, da se divi silnemu napredku, ki ga kažejo naša mesta, zlasti Split in Sarajevo.

— Trebušni tifus v Novem Sadu. Iz Novega Sada javljajo, da so se tamkaj pojavili slučajni trebušnega tifusa. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se bolezni omeji.

— Telefonska zveza Čakovac—Trst. S 1. septembrom otvori ministrstvo pošt in telegrafa novo telefonsko progo med

Čakovcem in Trstom. Edinica razgovora bo veljala 220 zlatih frankov.

— VSE CENJENE NAROČNICE SLOVENSKEGA NARODA tem potom obveščamo, da smo jim priložili položnice in prosimo vse one, katerim je potekla naročnina, da to čim prej obnove, ker sicer se bo vsem, kateri ne obnove naročnine pravočasno, ustavilo pošiljanje lista 27. avgusta 1925. Obenem opozarjamo izmuzemske naročnike, da smo bili vsled povziranja poštne pristojbine primorani zvišati naročnino od Din 30 na Din 35 mesečno, kar naj blagovoljivo pri obnovitvi naročnine upoštevajo. — Uprava »Slovenskega Naroda«.

— Učiteljsko stanovanje na Viču in v Mostah. »Slovincu« in slomškarjem ni prav, da bosta morala g. Slapšak in Strukelj vendar zapustiti sedanje bivališče. »Slovincu« ima tudi v Beogradu svojega zapnika v osebi svojega poročevalca Švajgerja, ki pridno obkrožuje načelnike v ministrstvu prosvete in dogovorjen s poslanici SLS z nerazničnimi meša dispozicije ministrskega uradništva. — V informacijo napredne javnosti povemo, da sta bila oba gospoda v decembru premeščena in sicer g. Slapšak za upravitelja manjšinske šole (Vrtača), g. Strukelj za učitelja na šoli v bivši prisilni delavnici (Kodeljevo). Naturalno stanovanje na Viču in v Mostah bi morala po predpisih zapustiti že v februarju. Šolska oblast je mirno gledala doslej, ko se pričenjajo šole in ko se morajo vseliti novi šolski upravitelji. Dvomimo, ako bi klerikalci dokazali toliko človekoljubja do naših ljudi. Menimo, da bi bili v 14 dneh na cesti. — Izgovor g. Slapšaka je jabol. Upravitelj šole naj stanuje v šoli, ta je odgovoren za stavbo. Dogovor ali pogodba med Slapšakom in Koscem vobče ne obstoja. Vprašamo g. Slapšaka, koliko odškodnine je že plačal za neopravičeno vporabo naturalnega stanovanja?

— Maturanti iz leta 1900. Vse one, ki so na ljubljanski gimnaziji in realni maturirali leta 1900 in stanujejo v Ljubljani ali nje bližnji okolici, vabim na sestanek v ponedeljek dne 31. avgusta t. l. ob 19. v stekleni salon restavracije glavnega kolodvora, da se dometimo o praznovanju 25letnice naše mature. Ker bi bilo radi polovične vožnje ob priliki vselejše mnogoterim najlažje, da se obletnica praznuje v času vožnje, naj se sestanka sigurno udeležijo vsi tovariši, ki stanujejo v Ljubljani. — Okrajni glavar Klobučič.

— Proslava 30letnice Prometnega društva na Bledu. V nedeljo se je na Bledu vršilo prirčno, a skromno in tembolj intimno slavlje. Podjetno Tujsko-prometno društvo, ki skrbi za olepšavo Bleda, kakor tudi za dobro tujsko-prometne razmere, je proslavilo 30 letnico svojega obstoja, ki je bila spojena z otvoritvijo razglednega stolpca in drugimi proslavami. V grajski kopeli je bila pavalna tekma, čije rezultate smo že objavili, dalje je bila kolestarska tekma, spojena s cvetlično redoto. Dopolodne je vozila okoli jezera skupina lepo ozaljšanih in s cvetjem okinanih koles in motorjev. Originalne skupine, mlina na kolesu, čoln na kolesu itd., so vzbujale splošno pozornost in občudovanje. Med kolesi je dobilo prvo nagrado motorno kolo s priklopnim vozom, ki ga je okitila tverda Herzmansky iz Ljubljane. Istotako je ista tverda prejela častno darilo za najlepšo cvetlično skupino (kitajska skupina v lila in oranžnem cvetju).

Popoldne je bil odprtjen razgledni stolp. Dvorni svetnik g. Ferjančič je imel otvoritveni nagovor, poudarjajoč uvodoma zaslug Prometnega društva tekom njegovega obstoja itd., potem pa je stolp izročil prometu. Pri otvoritvi so bili navzoči župan Kenda, zastopnik Zveze za tujski promet, ravnatelj Pinter in razni drugi zastopniki. Zvečer je bil stolpčje slajno iluminiran.

— Abiturijentom daje pojasnila pri vpisu na ljubljansko univerzo akademski podružnica ferijalnega Saveza kot edina nadstrankarska in nepolitična kulturna organizacija, ki je za dajanje informacij naprosena od rektorata ljubljanske univerze. Tem potom opozarjamo abiturijente, naj se za pojasnila ne obračajo na rektorat univerze, ki za dajanje informacij nima primerne aparata, temveč na »podružnico F. S. na univerzi v Ljubljani«. Pismenim informacijam je priložiti znamko za odgovor. 1553/n

— Maturanti iz leta 1915 državne reake v Ljubljani se tem potom obveščajo, da se vrši sestanek dne 5. septembra 1925 ob 15. uri v kavarni »Zvezda« v svrhu proslave desetletnice. Komur dopušta možnost naj se udeleži.

— Imenovanja uradnikov pri finančni kontroli v Sloveniji. Za podinspektorje finančne kontrole so imenovani komisari: Ivan Čretnik, Andrej Veble, Martin Potonik, Fran Burger, Dušan Vladoček, Anton Muc, Matija Rihartič, Josip Volavšek, Josip Lužar in Josip Erjavce, za komisarje finančne kontrole na predelavah: Anton Puc, Ivan Florjančič, Ivan Setelj, Karel Kos, Fran Kušar, Ivan Papež, Fran Dobaša, Jakob Kaiser, Josip Krifin, Franc Cotman, Fran Reibberger, Ivan Torkar, Fran Gabersčik, Alojzij Črepinko in Ivan Bizjak.

— Zadnja pot Valentina Benedika. Iz Strazišča nam pišejo: V ponedeljek smo pokopali posestnika, trgovca in gostilničarja Valentina Benedika. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, med njimi Sokol iz Strazišča in Kranja s praporom, galsit in Čitalniški pevski zbor pod vodstvom šol. nadzornika g. V. Rusa, ki mu je zapel dve žalostinki. Moža-naprednjaka, ki je vzgojil svojo rodno in strogo nacionalnem duhu bomo pogrešali prav vsi. — Lahka mu domača zemlja, ki jo je ljubil iz vsega srca!

— Sprejem v geometrijski oddelki srednjih tehničnih šol v Beogradu in Sarajevu. Rok za sprejem v geometrijski oddelki srednjih tehničnih šol v Beogradu in Sarajevu poteka s 15. septembrom in ne s

15. oktobrom t. l., kot je bilo pomotoma objavljeno. Za ustanove (stipendije) frekventantom geodetskega oddelka tehnične fakultete v Ljubljani pa je vlagati prošnje do 15. oktobra t. l. Prošje za vpis v naslednjo oddelka kakor tudi za dosego drž. podpore (stipendije) bodo razglašeni v priložni št. Uradnega lista ljubljanske in mariborske oblasti.

— Vremenska napoved. Vremenske opazovalnice napovedujejo za četrtek: precej jasno, toplo vreme, mestoma nevihte, sicer suho. — Te dni je bilo večina po vsi Evropi megleno in oblačno vreme, v nekaterih krajih pa je močno deževalo. Ponekod na jugu so bili silni viharji. Najvišjo temperaturo so imeli v Sofiji 32°, najnižjo pa v Parizu in Bordeauxu 17°.

— Član Čarugove tope umrl. V kaznišnici v Mitrovici je umrl Jure Jurkovič, član tope Jove Čaruge, ki je bil obsojen na pet let ječe. Umrl je na jetiki.

— Petkratni morilec prijet. Milan Spasić iz Topole je pred leti v Vojvodini ubil pet oseb. Takrat so ga prišli, a je skočil skozi okno vlaka in pobegnil. Zadnja leta je živel zelo udobno v Beogradu kot kočijaž. Nihče ga ni smatral za zločinca, spoznala ga pa je policija. Pri njem so našli 15.000 Din. Na vprašanje, kako se počuti v okoliš, je vzdihnil in pripomnil: »Zelo dobro! Dosedaj sem se bal cele svoje sence, sedaj pa mi je mnogo lažje!«

— Leopardi v maksimskem coološkem vrtu v Zagrebu. Predsednik zagrebske trgovske in obrtniške zbornice gospod Vladimir Arko je daroval maksimskemu coološkem vrtu 32.000 dinarjev, da si nabavi vrst par mladih leopardov. S tem dobi zagrebski coološki vrt svojo prvo večjo atrakcijo.

Po nekem naključju smo izvedeli

da gradi tovarna čokolade »MIRIM« na velesejnu mlin na veter v naravni velikosti. Videti ga bo v obratu.

— Strahovito neurje nad Valjevom. Dne 21. t. m. je divjala nad Valjevom strahovita nevihta. Padala je debela toča po 20 minut. Toča je povzročila velikansko škodo. Drevje je popolnoma okleščeno, polja posejana s ledom, koruza stleščena. Toča je v mestu razbila mnogo šip.

— Amerikanci, ki nakupujejo dekleta. V nedeljo je beogradska policija aretirala tri severoameriške cigane, Pedra, Francisa in Georga Jana, ki so prišli v Jugoslavijo nakupovati — dekleta. Nudili so za vsako dekle 1000 dolarjev. V Šiben so cigani Nitu Todoroviču odkupili hčerko ter več drugih deklet. Pri zaslišanju so se vsi trije vedli zelo drzno, naglašujoč, da so svobodni ameriški državljani in nihče nima pravice, da jih prime. Oni niso kupovali s dekleti, nakup devotk je pri njih je zgolj običaj. No, beogradska policija, ki v tem oziru ne pozna šale, jim bo oblačil izbila iz glave...

— V morje se je vrgla v Neaplju 24-letna Amalija Komavli iz Podgora pri Gorici, ker jo je zapustil njen italijanski ljubimec E. Contini Biagio. Iz morskih valov pa sta potegnili živo nesrečno Slovenko dva mornarja.

— Oduševljeni bančni uradniki. V Nemčiji je bilo od lanskega leta dalje oduševljenih 200.000 bančnih uradnikov, med njimi celo taki, ki so služili že 20 in 30 let. Sedaj nastopi društvo bančnih uradnikov z vsi silo proti oduševljanju uradnikov, katero je še pričakovati.

— Samomorjaka v Ameriki. V Connemangu se je ustrelil v svoji hiši na First Street 249 rojak Josip Svoboda. Ustrelil se je v glavo in je bil mrtev na licu mesta. Zatrjuje se, da je bil udan plač in da se mu je omračil um. Pokojni je bil star približno 40 let in je zapustil vdovo z devetimi otroci. Zadržne dni se je večkrat prepiral z ženo in otroci ter jim grozil, da jih usmrti. Pokojni je bil po poklicu mesar.

— Gospodinje! Ne samo za šavsko perilo, ampak tudi za najfinše tkanine uporabljajte le milo »Gazela«! 156/L

KDOR MNOGO PRINESE
prinese vsakemu nekaj, je star pregovor. Tako je tudi s »Pekatetami«. Izdelki so tako mnogovrstni, da si lahko vsak izbere po svojem okusu. Oglj. si razstavo na velesejnu paviljon E. 159/L

— Pokvarjena savska idila. V beogradskem kopališču ob Savi se je odigral te dni škandalozen prizor. Nek beogradski trgovec, čigar žena menda radi uhaja na stranska pota, je v kopališču nadzoroval svojo ženo. In je imel moč popolnoma prav, zakaj kmalu se mu je nudila zanimiva slika. Ženi se je pridružil mlad, še golobrad študent in se z njo zapletel v prijazen pogovor. Razmerje med obema je postajalo čim dalje prirnejše in nenadoma je za grmovjem skrili trgovca opazil, da je njegova žena izginila s študentom v kabini... Peneč se od jeze, je odšel trgovec pred kabino in potkal nanjo. Žena je odprla in prestrašena je odskočila, opazivši svojega soprega. Tudi študenta je neprijetno dirnilo, onjačal pa se je kmalu in napravil pikro pripombo. Trgovca je to razkačilo in udaril je mladeniča večkrat s palico po glavi, da je nezavesten obležal. Prepeljali so ga v bolnico. Zakonca na policijo, finale pa bo na sodišču.

— Beg drznega tihotapca. Gaber Henrik, skrajno nevaren tihotapec, rodom z Dunaja, je bil nedavno od glavne carinarne v Zagrebu kaznovan na 800.000 Din globe, a je pobegnil, ne dabi globo plačal. Oblasti ga sedaj zasledujejo.

— Defraudacija. Pomočni blaginik Dezider Tempa v madžarskem zunanem ministrstvu je poneveril tekom letošnjega leta 250 milijonov kron. Prišli so ga v neki gostilni popolnoma pijanega.

Iz Ljubljane

— Prošnje za dodelitev stanovanja. Za ložba »Jug« je dodatno k Pravilniku za izvrševanje zakona o stanovanjih izdala tudi formulare (tiskovine) za prošnje za dodelitev stanovanja. Tiskovina obsega vse vprašanja, na katera prosilec odgovori in ki so potrebna za presojo prošnje. S to tiskovino bo vsem, ki vlagajo prošnje za dodelitev stanovanja, pravilna sestava prošnje zelo olajšana. Cena 1.— Din komad. Dobiva se samo v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

— Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani. Zvonarska, Karlovska cesta št. 1. razstavi na letošnjem ljubljanskem velesejnu od 20. avgusta do 8. septembra 5 zvonov iz najfinšega bronca za Komenda pri Kamniku, in sicer B od 2692 kg, D od 1296 kg, F od 720 kg, G od 551,5 kg in B od 335 kg. Na sejmšču je vsak dan prisoten zastopnik zvonarne, ki daje vsa pojasnila. 1545/n

— Čevlarska obrtna zadruga v Ljubljani naznanja interesno, da se vrši nje redna pomagalska preizkušnja v nedeljo, dne 6. septembra t. l. Tozadnevne prijave se sprejemajo najkasneje do 2. sept. v zadrugi pisarni Hrenova ulica 4. Načelstvo. 1554/n

— Krojni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje 28. avgusta. Mednarodna v Parizu in Londonu diplomirana, oblastveno koncesijonirana krojna šola, Židovska ulica št. 5. Izdelovanje krojev. 1557/n

— Tatvine. Trgovcu M. Hribniku v Tavčarjevi ulici je bilo meseca junija t. l. iz trgovine ukradenih 6 bal črnega kloba v vrednosti 14.000 Din. — Uradnici Jelki Skubic je bila v dekadetski trgovini Eržen na Kongresnem trgu ukradena torbica z 200 Din gotovine in raznimi listnami. Skupna škoda znaša 500 Din.

Iz Celja.

— Prva hrvaška študentska podružnica v Celju bo prihodnje dni preselila svoje uradne prostore iz Aleksandrove ulice v svojo novo zgrajeno palačo pri kolodvoru. Palača je dogotovljena in tudi že od strank zasieda.

— Katehetsko zborovanje. V torkel se je v Celju vršilo zborovanje katehetov iz mariborske in ljubljanske škofije. Na zborovanju so razpravljali o šolskih in stanovskih zadevah.

— Za rezervne oficirje. V kratkem se bo vršila v Celju članska konferenca ljubljanskega pododborja združenja rezervnih oficirja i ratnika, pri kateri poda predsednik pododborja svoje poročilo. Da se celjski gg. rezervni oficirji na to pripravijo in da se enkrat spoznajo, sklicujejo za soboto dne 29. avgusta ob pol 21. uri večer sestanek v restavracijo Narodnega doma.

— Nova stanovanjska hiša v Gaberju. Tvrška Westen je dogradila svojo šesto stanovanjsko hišo v Gaberju, namenjeno neozjenjenemu delavstvu. Hiša je dvonadstropna in udobno urejena, ter bo imela skupno obednico.

Iz Maribora

— Angagemet mariborske opere. Mariborska opera je angažirala tenorista P. Burjo in baritonista P. Korica, oba absolventa pevske šole prof. Pavla Kozine iz Ljubljane.

— Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru sklicuje za četrtek dne 27. t. m. društveni shod ob 20. v Goetzovi dvorani. Na dnevnem redu so aktualne zadeve in zato se člani društva pozivajo k čim številnejši udeležbi. Izkaznico društva je treba pokazati pri vходу.

Zdravstvo

Jetika

V Londonu se je vršil pred kratkim kongres, ki se je pečal v glavnem z jetiko pri otrocih. Konferenco je otvoril Str Kingsley Wood, ki je označil brezsolno, slabo prezračeno in prenapolnjeno stanovanje za glavni vzrok jetike. Kar se tiče umrlivosti jetike na pljučih pri otrocih, je konstatiral po zbranih podatkih zadnje desetletne dobe, da je ta umrlivost padla za 46% in umrlivost radi jetike na drugih organih za 42%. O jetiki pri otrocih v Rusiji je govoril profesor Vorobiev z vseučilišča v Moskvi. Takoj po vojni se je jetika širila, ker so razsajale razne nalezljive bolezni, toda sedaj se razmere boljajo in boji proti jetiki se organizira na široki podlagi. Profesor Pirquet z dunajskega vseučilišča je izjavil, da jetika pri otrocih na sploh nikakor ni tako nevarna, kakor se je prvotno mislilo. Ogrza pa človeka v srednji starosti. Dr. Griffith z vseučilišča Cambridge je razpravljal o razliki nalezljivosti z bakterijske strani človeka in s strani goveda. Človeški bakterij je vedno pogostejši. Toda samo bakteriolog more razložiti obe obliki obolenosti. Mleko na jetiki bolezni krave je smatrali za prenašalca bolezni. Temperamentno je govoril Selr Henry Cauva in o nevarnosti, ki grozi otrokom s prenašanjem jetike potom mleka. Nobeno drugo hranilno sredstvo ne proizvodi toliko bolezni in ne nosi s seboj tako visoke umrlivosti kakor mleko. Profesor Frazer z vseučilišča v Edinburghu je ugotovil, da je več otrok na deželni kakor pa v mestu bolnih na jetiki. Njegovo preiskovanje je pokazalo, da je na Škotskem jetika med kmetskimi prebivalstvom mnogo bolj razširjena kakor pa po mestih. Razlago za to razliko išče v prehranjevanju z mlekom. Posebno zanimivo je bilo razpravljanje o novem lečenju jetike z zlatom. Izumitelj profesor Molgaard iz Kopenhagane je bil sam navzoč in je poročal o dosedanjih uspehih na univerzitetni kliniki v Kopenhagnu. Novo sredstvo se imenuje Sanocrysin. Kongres kongresa so navzoči zdravniki izrekli soglasno, da je pripisati znaten del jetike pri otrocih s prenašanjem potom mleka na jetiki bolnih krav.

Film

Absolutni filmi

Moderni filmi iščejo vedno bolj očarajoče senzacije. V začetku se je film vrget na razbojniške napade, na vratolomnosti, na umore in slične detektivske tvarine. Poneke se je polastil komičnega življenja in se stavil v službo velikih komikov. V najnovšem času potkusiijo ameriški in nemški režiserji, da stvorijo dramsko umetnost filma. Vprizarjajo pravcate filmske drame, kakor Shakespeare. To se ni dovolj za iznaditve filmske režiserije. Berliński režiserji so prišli na misel da sestavijo »absolutne« filme, to je filme brez dogodkov iz prirode, brez vernih fotografiranih posnetkov iz resničnega ali igranega življenja, marveč da predvajajo nekatere ritmične igre in fantastične kombinacije vseh mogočih barvnih ploskev, trikotov, polomljenih rok, fantastičnih obrazov itd. Torej filme, ki naj predvajajo nekako skrajno hitro se menjajoče ekspresionistične vizije. V tem smislu se je poizkusil že sloviti ruski koreograf Bakst pred vojno v Rimu, kjer je priredil koreografske večere. Na tel koreografskih večerih so se na odru pojavile fantastične slike, kostumi, trikotji in sploh barvne ploskve, ki so se s posebnimi mehaničnimi aparati dinamično menjavale in ki so na ta način povzročale nevsakdanje vizije. Tudi nemški kemik Ostwald je poizkusil nekaj sličnega. Med vojno, ko je registriral vse mogoče odtenke barv, je prišel na misel, da sestavi barvni klavir, to je pripravo, potom katere je mogoče s tipkami na tem klavirju spoštiti posebne barve. Vrstni red barv, ki se pojavljajo na klavirju, je odvisen od tipk. Na ta način dobimo klavir, ki omogoča nekako igro barv. Pri tem se lahko razločuje tudi tempo barvnega izpreminjevanja. Ostwald je nekaj časa fantaziral in pisal o pravecih barvnih simfonijah, ki da bodo v bližnji bodočnosti izpodirile akustične, glasbene simfonije. V vseh teh poizkusih tiči brezdvoma zdrava misel, ki so se sedaj povzeli berlinski filmski režiserji in ki bi radi ustvarili absolutni film, to je film brez vernih realističnih fotografij, film, ki predčuje samo fantastične pregrupacije raznih elementov in barv brez dramatičnih dogodkov iz človeškega življenja. Na podlagi fantastičnih slik marsikaterega ekspresionista, ki se je pojavil po vojni, se da v tem smislu sestaviti zelo zanimiv absolutni film. Drugo vprašanje pa je, ali lahko taki filmi kaj »nesejo«...

Srednji vek na Slovaškem

Kočar Jan Virost iz vasi Slavkove pri Spiškem Podgradu je izvršil samomor, ker je bil star, bolehen in nesposoben za delo, pa ni hotel biti občini v breme. Župan je dal z bobnanjem sklicati občinski svet na sejo, v kateri se je imelo določiti mesto, kjer pokopajo samomorilca. Seja se je vršila in v dvorani ter okoli hiše se je zbrala vsa občina— mlado in staro. Modri občinski svet je razsodil, da se samomorilec nikakor ne sme pokopati na občinskem blagoslovljenem pokopališču, marveč naj se ga vrže v jarek poleg pokopališča in tam zagrebe. Ker pa se nahaja pokopališče na drugem koncu občine, so vsi občinarji protestirali proti temu, da bi samomorilec neshi skozi vas. Po dolgem posvetovanju se je sklenilo, pokopati samomorilečovo truplo na nekem holmu, par ur proč od občine Slavkove. Najeli so dva dnmarija, ki sta dobila 50 Kč, da opravita pogreb. Naložila sta slabo zbito rakev s truplom samomorilca na nereden voz in vpregla staro kljuse, ki se je že komaj gibalo. En dnmir je po poti svetil rakvi s prižgano veliko trsko, drugi pa je skropil s steklenko z žganjem. Konj pa ni mogel prestati dolge poti na holm, marveč je opešal, na kar sta dnmirja vrzla rakev v jarek ob cesti in jo zasula z zemljo. Sedaj so pa prišli lastniki onega zemljišča vsi ogorčeni, da bo strašilo tam in da si ne bodo upali na polje. Dnmirja sta že davno izgubila, nikdo pa se ni upal odpeljati rakev na oni holm. Zgasil se je bil sicer neki stari mož, ki je hotel samo truplo prenesti gor, toda to se ni zgodilo in tako leži nesrečni samomorilec še vedno v jarku ob cesti. Révež se je hotel s samomorom izogniti hudobiji svojih bližnjih, pa je slabo naletel, kajti sedaj je njegovo truplo v breme in jezo prijaznih sorojakov.

Kaj takega v letu 1925.

• Umrlivost otrok v Ameriki. Iz poročila o umrlivosti v ameriških mestih nad 10.000 prebivalstva je razvidno, da je znašala otroška umrlivost lanskega leta 72,2 napram 78,0 v letu 1923. Dognalo se je dalje, da sta v mestu Albany izmed sto živorojenih otrok umrli le dva, predno sta dosegla starost enega leta, v Charlestonu pa umrli na vsakih sto otrok 15.

• Lobanja kot ovira zakona. V mestu Edmondton v severnem delu distrikta Alberta v Kanadi je živel do nedavnega časa neki mlad zdravnik s svojo soprogo v srečnem zakonu. V spalni sobi je imel zdravnik človeško lobanjo. Mlada žena se je pričela te lobanje vedno bolj strašiti in ni mogla več spati. Čudni občutki so jo spreletavali, ako je pogledala na ono lobanjo v sobi. Njeno zdravstveno stanje se je slabšalo in končno je postavila moža pred alternativo, da naj voli med njo in lobanjo. Mož ni hotel prestatiti lobanje iz spalne sobe in tako je žena podala tožbo za ločitev. Sodišče ji je dalo prav in obsodilo moža na primerno vzdrževalnino.

• 90 let v eni in isti postelji. V Duffieldu na Angleskem je umrla nekda 90 let stara ženska. Ves čas je živila v svoji hiši, v kateri je tudi umrla. Niti ene noči ni prebila izven svoje sobe in vedno vseh 90 let je počivala le v svoji postelji. Nikdar se ni vozila z vlakom, ki ga je videla le od daleč. Nikdar ni zapustila svoje vasi, pa tudi nikdar ne poletu ali pozimi ni odprla okne svoje soalne sobe

Gospodarstvo

Pred otvoritvijo letošnjega velesejma

Stojimo tik pred otvoritvijo V. ljubljanskega velesejma, ki naj kakor vsako leto tudi letos pokaže stanje in napredek našega gospodarstva. Velesejmi so kot največje gospodarske prireditve eminentnega pomena ne samo za industrija, trgovce in obrtnike, nego tudi za najširše kroge, saj kažejo gospodarsko moč dotične pokrajine, od katere je odvisno ljudsko blaginje. Naša industrija, trgovina in obrt preživlja zadnja leta težko krizo. Mnoga podjetja so že ustavila svoj obrat, druga zopet so na tem, da likvidirajo, povsod, kamor pogledamo, vlada zastoje, pomanjkanje gotovine, slaba kupnja in pasiva v bilanci tako, da lahko rečemo, da je splošno stanje slovenskega gospodarstva zelo nepovoljno. Kljub temu pa je zanimanje za letošnji velesejem veliko.

Število razstavljalcev je letos sicer nekoliko manjše kot lani, vendar bo pa naš velesejem daleč nadkrilil mnoge druge slične prireditve v državi. Domači razstavljalci je 510 in sicer 442 iz Slovenije, 54 iz Hrvatske in 14 iz Srbije. Inozemstvo je zastopano takole: češkoslovaških 37, francoskih 6 (smrt priljubljenega francoskega podjetnika g. Malhapa se pozna tudi v tem, da je francoskih razstavljalcev letos manj kot lani), italijanskih 85, nemških 30, letonskih (iz Rige) 1, švicarskih 5, avstrijskih 21, ameriških 13 in angleških 7. Skupaj inozemskih 143. Kakor vidimo, je tudi zanimanje inozemstva za naše velesejme zelo razveseljivo. Značilno pa je, da 44 lanih razstavljalcev letos sploh ni razstavilo, ker so deloma v poravnavi, deloma pa tako slabo obratujejo, da se velesejma pri najboljši volji ne morejo udeležiti. To naj bo glasi eno merodajnih krogov, da je skrajni čas prisiljeni naši industriji in trgovini na pomoč, sicer bo prepozno.

Svečana otvoritev velesejma, ki je udeležil v imenu vlade trgovinski minister dr. Kralj, je v soboto ob pol 10. dopoldne. V soboto zvečer priredi Narodno gledališče za zunanje goste v opernem gledališču svečano predstavo, pri kateri se pojavi "Cavalleria rusticana" in "Glumica". Velesejem sta že poselila minister poštni brzojava dr. Šuprina in inspektor ministrstva trgovine in industrije, znani publicist J. Grgošević. Kralj si ogleda velesejem v soboto popoldne.

Posebnost letošnjega velesejma bo izvesno sportna in higienska razstava, kakor tudi bogata živilska razstava, ki se odpre 6. septembra. Za to razstavo je že prijavljenih nad 100 konj raznih pasem in nad 100 glav čistokrvne plemenske živine. Omeniti moramo še agilen in postrvovalnega vrtnarja g. Feranda, ki je brezplačno zelo lepo in okusno okrasil sejnišče od prvih paviljonov do češkega paviljona z cvetjem, raznimi redkimi cvetnimi in zelenjem.

Poset velesejma bo, kakor vse kaže, tudi letos zadovoljiv. Zanimanje je povsod veliko, pa tudi zavest, da moramo po svojih močeh podpirati to važno narodno gospodarsko prireditev, je začela prodirati v našo javnost. Upamo, da bo vreme ugodno in da pridejo tako razstavljalci, kakor tudi kupci in ostali posetniki v polni meri na svoj račun.

Naš kovani denar

EN VAGON 2 DINARSKEGA ZA LJUBLJANO. — V PROMET PRIDE NAJPOZNEJE 11. SEPTEMBRA.

Kakor znano, je bil finančni minister s finančnim zakonom leta 1924, pooblaščen, da sme kovati nov denar po 50 para, po 1 dinar in po 2 dinarja in sicer: 5 milijonov komadov po 50 para, to je v vrednosti 25 milijonov dinarjev, 75 milijonov komadov po 1 Din in 50 milijonov komadov po 2 Din, to je 100 milijonov Din, skupaj torej denarja v vrednosti 200 milijonov dinarjev. V Amsterdamu so že pred meseci izkovali dvodinarski denar. S posebnim parnikom so ga ta mesec pripeljali na Sušak, kjer ga je prevzela posebna finančna komisija.

V nedeljo 23. t. m. je prešla ljubljanska podružnica Narodne banke obvestilo, da je na glavni kolodvor prispel za Ljubljano določen vagon kovanega denarja po 2 Din v teži 11.000 kg. Vagon je do Ljubljane spremljal uradnik z orožniško asistenco. Podružnica Narodne banke je še isti dan popoldne prevzela v svoje varstvo ves kovani denar, prepeljal so ga z glavnega kolodvora v tresore Narodne banke v Knafljevi ulici. Kakor zatrjujejo, pride novi denar v promet, čim izda finančni minister zadevno naredbu. Računajo, da že 1. ali najpozneje 15. septembra t. l. Denar se razdeli finančnim upravam, davčnim uradom in bankam, odnosno tudi drugim korporacijam in osebam.

Novi kovani denar je zlitina 25% čiste ga niklja in 75% čistega bakra. Dvodinarski novček ima obliko in velikost nekdanjih avstrijskih dvokrovnih novčev. Na srednji strani (avrska) nosi novček podobno vladarjevo z napisom okrog: "Aleksander I., kralj Srba, Hrvatov in Slovenov". Pri polovici novčev je napis v cirilici, pri drugi pa v latinici. Na reverzni strani pa ima kovani denar arabsko število in pod to oznako "denar", odnosno "para" z letnico 1925. Okrog je nato venci s kromo, slično kakor pri srbskem srebrnem novcu iz leta 1915.

Glede kovanega denarja kot plačilnega sredstva in treba omeniti, da je vsak dolžan prevezeti do 100 Din v 50parskih novcih, do 200 Din v enodinarskih in do 500 Din v dvodinarskih novcih.

S Sušaka so v Beograd bili poslani štiri vagoni dvodinarskih novčev, v Zagreb pa trije. Na Sušak je celokupno prišlo osem vagonov.

—g Guverner Narodne banke odstopi. V upravnem svetu Narodne banke so sprožili vprašanje novega guvernerja, ker hoče g. Vajfert zaradi starosti in bolehnosti odstopiti. Doslej se imenujeta dva resna kandidata in sicer viceguverner Narodne banke g. Protic in pomočnik zunanjega ministra g. Jovan Marković, bivši poslanik v Atenah in sin bivšega guvernerja Narodne banke.

—g Lastnike privatnih paviljonov na sejnišču opozarja sejmaka uprava, da morajo biti paviljoni do dne 27. t. m. renovirani, kakor zahtevajo tozadevna določila. V nasprotnem slučaju bo sejmaka uprava žal primorana, da pusti urediti privatne paviljone na stroške lastnikov. Inženjer sejmkega urada je strankam z nasveti vedno na razpolago.

—g Permanente legitimacije ljubljanskega velesejma veljajo letos izjemoma tudi za brezplačni vstop na vinski prostor po 6 uri zvečer, na kar zlasti opozarjamo naše občinstvo, da se pri nakupu raje odločijo za legitimacije kot za navadne vstopnice za enkratni obisk.

—g Opozorilo razstavljalcem velesejma. Ravnateljstvo velesejma naproša vse razstavljalce, da bodo z opremo dodeljenih kojev in razstavitelj razstavnega blaga ja že v petek, dne 28. t. m. popolnoma gotovi. Je to v interesu razstavljalcev samih, kakor tudi sejmke uprave, da se v soboto dopoldne priložnost otvoritve reprezentira odličnim gostom letošnji velesejem kompletno dovrši.

—g Zastopstvo frankfurtskega sejma za Slovenijo. Kakor nam poročajo, je urad frankfurtskega sejma poveril tvrdki Milinković & Co častno zastopstvo frankfurtskega sejma, ki se vrši od 4. do 7. oktobra t. l.

—g Razstava opija in tobaka na frankfurtskem sejmu. Kakor nam poročajo, priredi skupljanska trgovska zbornica na letošnjem frankfurtskem velesejmu, ki se vrši od 7. do 9. okt., razstavo raznih vrst opija. Ravnotako razstavi na sejmu tudi naša monopolska uprava.

NOGAVICE KLJUČ

so najboljšje in najcenejše kajti tepežnost enega para nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) „ključ“ je ista kot tepežnost štirih drugih parov. 33-34

Kupite in preizkusite ga!

—g XX. poročilo Hmelj, društva v Zalcu, dne 25. avg. 1925. Zatec, CSR, dne 24. avg. 1925. Živilno nakupovanje znaša po 4000—4200 Kč za 50 kg (1 Kč = 1.6 Din). Nürnberg, 25. avg. 1925. Dovoženih 150 bal, še mali promet. Kupovitost malo oslabila. Dobro razviti hmelji leta 1924 po 220—230 mark za 50 kg (1 M = 13.25 Din).

—g Najnovejši seznam lastnikov čekovnih računov, otvorjenih pri poštni hranilnici v Beogradu in njenih podružnicah v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu. Izšel je zelo dobro urejen imenik (seznam) lastnikov čekovnih računov najnovejši izdaja, ki se lahko dobi po minimalni ceni Din 15.— pri poštni hranilnici v Beogradu in pri njenih podružnicah.

—g Važno za izvoznike v Poljsko. Poljski gospodarski komitet ministrov je z odlokom z dne 10. t. m. sklenil, da se ima za blago, katero so naročili poljski uvozniki v času od 1. marca 1925 do 19. maja 1925 v državah, ki stojijo s Poljsko v pogodbenem razmerju, plačati carino po carinskih tarifih z dne 23. junija 1924 pod pogojem, da dokažejo, da so naročili blago v gorinavedenem času in da se blago predloži najkasneje od 12. oktobra 1925. Upravi obmejnih carinarnic za carinjenje. Natančnejše pogoje za to olajšavo je dobili v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

—g Kriza lesne industrije in stavke v Bosni. Ravnateljstvo žage šumsko - industrijskega podjetja Drvar - Dobrljin je obvestilo delavstvo, da se uvede 10urni delavnik, to je da se podaljša dnevno delo za dve uri. Ker pa delavci na to niso pristali, jim je hotelo podjetje znižati plače za 20 do 30%. Delavci so odklonili eno in drugo in ker ni prišlo do sporazuma, so začeli stavkati. Isto se je zgodilo tudi v Banjaluki, kjer delavci ni hotelo pristati na podaljšanje delovnega časa, odnosno na znižanje plač. Stavka traja že 20 dni.

—g Razstava o amelioracijah v Napoli. V Napoli se vrši od 16. avgusta do 15. septembra t. l. pod pokroviteljstvom italijanskega kralja razstava o amelioracijah in o kmetijstvu. Med razstavo bodo tudi posebne konference in je zato posej razstave obite važnosti tudi za naše poljedelce.

—g Prodaja odpadkov od starih rekord-vijakov in starega razbitega stekla. Direkcija državnih železnic, ekonomsko odeljenje, Ljubljana sprejema do 10. oktobra 1925 ponudbe za nakup 8000 kg starega razbitega stekla in 10.000 kg odpadkov od starih rekord vijakov. Predmetni oglasi so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

—g Prodaja premoga. Državni premogovnik v Skalah prodaja dne 3. septembra t. l. ob 11. uri na javni dražbi 50 desetonskih vagonov premoga.

—g Dobave. Ekonomsko odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 10. septembra t. l. pismene ponudbe za dobavo 20 kg surovega aluminija, 2 hidravličnih dvigalov, 250 bele pločevine in 700 kg pocinkane železne pločevine. Predmetni pogoji itd. so na vpogled pri Ekonomskem odeljenju direkcije drž. železnic v Ljubljani

V borbi s strupenimi kačami

V nekem sarajevskem listu čitamo: Razen ostalih številnih nesreč in neprimlik, ki so zadnje leto zadelo Hercegovino, je tudi pojav številnih strupenih kač, ki so dosedaj zahtevale že več človeških žrtev. V največjem številu se v Hercegovini pojavljajo "kamenarke", kakir jih nazivlja narod in ki so poleg tega najnevarnejše. Piki kamenarke je smrtonosen in skoraj ni nobene pomoči proti njemu. Poleg te kače je še cela vrsta drugih.

Pred dnevi se je v selu Djubranima, nedaleč od Mostarja pojavila v kleti dninarja Nikole Dabića izredno velika strupena kača, dolga okoli 3 metre, v premeru debela 20 cm. Kača ga je piličila in je že čez nekaj minut podlegel poškodbam.

Dabić je v kleti iskal neko orodje, ko se je nenadoma iz kota priplazila velika kača, sikajoča proti njemu. Dabić je pograbil velik kamen in ga vrzel v kačo. Ni jo zadel in medtem se mu je kača ovila okoli noge, da je padel istočasno ga je piličila v nogo in nesrečni dninar je bil že čez par minut mrtev. Vsega otrplega so našli v kleti. Kače dosedaj še niso našli in vlada v hiši, kakor v selu velik strah pred njo.

Iz Kalkute poročajo, kako se je boril mladi naseljenec na svojem posestvu v indijski provinci Asam s kačo kobra. Napravil je sprehod, ne verujoč onim, ki so ga svarili, da naj nikar ne hodi sam okoli, ker je po vsem okolišju polno skritih strupenih kač. Ko se je gibal brez skrbi po polju, sta se pojavili kar naenkrat pred njim 2 močni kači, vrste kobre. Bili sta še izmed posebnih nevarnih, ki povzročajo takojšnjo smrt, ko človeka ugriznejo. Nobenega orožja ni imel s seboj mladi gospodar, ko sta se obe kači kot roka debeli in nad dva metra dolgi postavili kvišku na koncu repa, da se vržejo nanj. Kdor se hoče rešiti iz take situacije, mora imeti živce kot jeklo ali železo. Naseljenec je ostal hladnokrven pri polni zavesti strašne nevarnosti. Vedel je, da treba bežati z vso silo. Tekel je alj večja izmed obeh kober ga je zasledovala, piskala za njim in že mu je bila tako blizu, da ga zdaj pa zdaj pograbl. V zadnjem trenutku je skočil v stran, ko se je kača baš z najhušo močjo zagnala za njim, ker pa ga ni zadela, je tekla še par metrov naprej in nato šele se je obrnila. V tem trenutku je pograbl naseljenec na tleh kos debela, ki je slučajno tam ležal in ko se je kobra znova vrgla proti njemu, je pariral napad z močnim udarcem, ki jo je zadela na glavo. Kobra je bila umanjena in je zlezla v neko luknjo. Manjša kača, ki je bila najhujše samica in je boj samo ogledovala, je nato bliskoma izginila. Kakor znano, umirajo kače v Indiji vsako leto ogromno število ljudi.

V selu Špičice pri Mostarju je postala žrtev kače 12letna Milka Milčević, ki je na paši zaspala, nenadoma pa je v snu začutila hudo bolečino. Šinila je pokoncu ter prestrašena opazila precej veliko kačo, ki se je oddaljevala od nje. Deklici je leva noga silno otekla in le s težavo se je privlekla domov. Bilo pa je že prepozno. Sirota je v groznih mukah umrla.

Usnena oblačilna industrija

bo na velesejmu zastopala tvrdka Drago Schwab, Ljubljana. Lovci, športniki, turisti si bodo lahko naročili usnjene suknjiče, hlače itd. po meri ali izgotovljene v paviljonu „1“ 215-217.

Senzacija dunajskega „Steinhofa“

V dunajski umobolnici, imenovani „Steinhof“ doživljajo veliko senzacijo. Gre za našega državljanca, nekega dr. Jakoba Brankovića, o katerem pravijo, da simulira bolezen, da se na ta način reši zasledovanja tajnih agentov jugoslovenske vlade.

Dr. Branković ima čudno preteklost za sabo. Med vojno je bil avstrijski član prve vrste in strah jugoslovenskih nacionalistov na Hrvaškem. Po prevratu je stopil najprej v vrste hrvatske narodne stranke, potem je dezertiral iz vojske, prestopil h komunistom, končno prijeljal v radikalno stranko in postal nekaj časa tajnik v ministru brez dela z mastno plačo. Nato se je pojavil na Dunaju, vrtel se v krogih naše emigracije ter po mnenju na Dunaju živčevih rojakov vršil policijsko in ovaduško službo. Naj bo temu kakorkoli, možu se je končno od takih peripetij in izprememb zmešalo in so ga morali prepeljati v norišnico. Najprej so ga zdravili na kliniki prof. Jaurek-Wagnerja, kmalu je protestiral proti službojučemu zdravniku, našemu rojaku dr. Vučiću, ki ga je obdolžil, da ga hoče zastrupiti. Iz klinike so dr. Brankovića prepeljali na Steinhof.

Njegovi prijatelji trde, da ga je dunajska policija dala prepeljati na Steinhof, da se ga reši in da ga kot umobolnega bolnika prepelje v Jugoslavijo, kjer naj ga naše policijske oblasti zapro in obsodijo po zakonu o zaščiti države. Dr. Brankovići prijatelji trde, da je popolnoma zdrav in da gre za peklinski načrt njegovih sovražnikov. Intervjuirali so celo pri dunajski policiji v tem smislu in jo dolžili, da hoče na ta prikrit način zavreči gostoljubje, ki je po zakonih zajamčeno v avstrijski republiki političnim emigrantom, in ga kratkoma izročiti jugoslovenski policiji pod pretezo, da je umobolen. Naše oblasti so demantirale te klevete in izjavile, da nimajo nobenega interesa na dr. Brankovića, ki je očitno umobolen. Po avstrijskih zakonih pa se mora bolnik prepeljati, ako nima lastnih sredstev, v državo, v katero spada. Sedaj si dunajska vlada ne ve pomagati: ali naj izroči umobolnega dr. Brankovića jugoslovenski bolnici ali pa naj ga še dalje održi

v Steinhofu in plačuje zanjo drago oskrbino pod firmo gostoljubja za političnega emigranta.

Čekovna fotografija

V Združenih državah, kjer pazijo, da se vsaka nova iznajdba čimprej vpelje v praktično življenje ali v gospodarstvo, so se postavili tudi najnovejšega izuma, to je brezžičnega prenosa fotografiranih posnetkov. Doslej so se taki prenosni uporabljali izključno le v novinstvu. Stvari, ki so se dogodevale v Chicagu, je bilo mogoče že drugi dan čitati in videti v fotografiranih posnetkih in glavnih newyorških novinah. Tako prenašanje fotografiranih slik hočejo sedaj uporabiti tam, kjer gre za važne dokumente in za originalne podpise. Na pr. pri čeki, ki se glase na velike svote in potom katerih se hoče denar odposlati v oddaljena mesta. Zlasti iz Newyorka se taki čeki pošiljajo vsak dan na vse vetrove. Ni se torej čuditi, da se ravno v tem mestu dogajajo veliki roparski umori in čisto tudi posrečene sleparije s potvorenimi čeki za velike svote. Posebno senzacijo je vzbudila pred kratkim sleparija s takim čekom, ki je oškodovala vidilno newyorško banko za dva milijona dolarjev, tudi v naši valuti nad 100 milijonov dinarjev, kar pomeni n. pr. skoro vse vplačani kapital naših največjih jugoslovenskih bank. S tako sleparijo bi naša banka izgubila vse premoženje in prišla doslovno na boben. Za ameriško banko je seve taka izguba mala mušica enodnevnica. V Združenih državah gre za velikanske razdalje in tudi brzjavna obvestila, da je ček v redu, rabijo po več dni, dokler dosepejo do banke. S prenosom fotografiranih posnetkov čekov, čekovnih podpisov ter sploh celega prizora izpostavljanja čekov z vsemi prizadetiimi privatnimi in uradnimi osebami, bodo z eno potezo uničili v bodočnosti vsak poizkus čekovne sleparije. Velike newyorške banke že uporabljajo to iznajdbo. Pripravljanje in razvijanje fotografije traja od ene do dveh ur, prenos sam pa par minut. Na prenešenih fotografijah se prav dobro razločijo številke, podpisi in vsi prizori, tako da je potvorba fotografije med potjo popolnoma izključena. Stroški brezžičnega prenosa so prav malenkostni.

V Evropi bomo morali zaenkrat še počakati s to novotarijo, ker rabimo nekaj let, predno dohitimo novi svet. Tudi niso evropske razdalje take, kakor v Ameriki. Priporočljiva pa bi bila ta novotarija za meddržavne čekovne pošiljke.

Protit odedelelosti deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV ČAJ** kar priznava vsi strokovnjaki. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Mr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204.

Pogled v notranjost zemlje

Strašni potresi, ki so zahtevali zadnja leta na Japonskem in v Ameriki toliko človeških žrtve in uničili ogromno narodno imetje, so dali človeštvu tudi nekaj dobrega. Prirodoslovci so lahko pri tej priliki opazovali notranjost našega planeta in sile, ki se krijejo globoko pod zemeljsko skorjo. Znanstvena tvarina, ki so jo zbrali učenjaki povodom teh katastrof, še ni v celoti obdelana, vendar pa pripisujejo znanstveni krogi z najnovejšim rezultatom na polju geologije velik pomen. Premer zemlje znaša približno 13.000 km. Srednja gostota zemlje znaša 5.52. Ako bi se nam posrečilo zmešati v pravilni proporciji vse elemente, iz katerih je sestavljena naša zemlja, bi tehtal 1 dm³ (1 liter) te zmesi 520 gr, t. j. bil bi več kot 5krat težji od 1 litra vode. Dognano je, da je zemeljska skorja mnogo lažja kot to specifično telo. Iz tega sledi, da mora biti gostota v notranjosti zemlje 6 do 7krat večja kot gostota vode. Gostota teh plasti bi odgovarjala približno gostoti železa.

Ze davno je znano, da je temperatura v notranjosti zemlje zelo visoka. Na vsakih 33 m se zviša temperatura za 1°. Toda to naraščanje temperature gre samo do gotove globočine. Rudarji vedo to zelo dobro. V nekem rudniku v Braziliji, kjer so 2000 m globoki rovi, je bila temperatura nevzdržna. Podjetje je moralo izdati za ventilacijo 500.000 dolarjev. 2000 m je največja globočina, kamor je sploh stopila človeška noga. 60 do 70 km pod površino znaša temperatura gotovo 2000°. Pri taki vročini se stopi tudi granit. Lava, ki se važi iz vulkanov, ima zelo visoko temperaturo (navadno nad 880°). Po najnovejših opazovanjih znaša pritisk v globlini 100 km 30.000 atmosfer. Notranjost zemlje ni v običajnem pomenu besede niti trda, niti tekoča. Bržkone je to elastična masa, ki ima pa kljub svoji elastičnosti ogromno trdoto.

Senzacionalna sovjetska propaganda potom „večnih ženinov“

Znano je, da je poslala sovjetska vlada na Norveško kot svojega poslanika revolucionarno gospo Aleksandro Kolontaj. Ves svet je pričakoval, da bo gospa Kolontaj, ki se v diplomatskih krogih predstavlja kot madama Kolontaj, uvedla povsem nove metode, na vsak način pa izjvmo proletarsko diplomacijo. Na veliko razočaranje norveškega komunističnega delavstva pa se je madama Kolontaj obdala z navadnim buržujskim sijajem. Nosi se po najnovejših modah. Na počitnice hodi v pristno buržujska kopaljšča. Tudi se prav rada kaže v spremstvu buržujskih elegantov. V Moskvi so postali z madamo Kolontaj radi tega zelo nezadovoljni. Ne upajo si je pa odpoklicati, ker se boje madame Kolontaj, ki ima prav hud jezeček. Moskovska vlada jo vzpodbuja z ostrimi kritikami in opomini, da vrši svojo sovjetsko propagandistično službo nekočeno vestneje.

Da se v bodoče izogne opominom in da obdrži udobno poslaniško mesto v norveški prestolici, je madame Kolontaj prišla na čisto originalno idejo sovjetske propagande na Norveškem. Po norveških zakonih je namreč zabranjen dostop in preopvedana naselitev inozemskih podanikov in seve tudi ruskih komunističnih agitatorjev, katere bi mad. Kolontaj rada privabila na Norveško. Po dolgem tuhanju je v tem oziru madama Kolontaj prišla na originalno idejo in si odpomogla na sledeči način:

Potihoma je izbrala najgorenejše norveške agitatorje in komuniste ter jih poslala na stroške sovjetske vlade, seve v Moskvo. V Moskvi so morali ti nadebudni idealisti komunističnih nauk oženiti z že pripravljenimi agitatoricami, s katerimi so se nato vrnili na Norveško. Po norveškem zakonu postane žena norveškega državljanca norveška državljanica. Državljanstvo obdrži celo v slučaju, da se razporeči in da zapusti moža. Kmalu po prihodu na Norveško so se ruske agitatorice ločile od mož, obdržale pa norveško državljanstvo in nato organizirale boljševiško delovanje med norveškim delavstvom. Razporečeni možje so znova potovali v Moskvo, seve na sovjetski račun, in se tamkaj poročili z novimi agitatoricami. Vrnivši se na Norveško, so se ločili in stvar se je toliko časa ponavljala, dokler norveške oblasti niso zasledile tega kompleta ter videle, da je na norveškem vedno več komunističnih agitatorjev...

TA JE PRAVA IZ KATERE SE NAPRAVI DOBRA KOLINKA KAVA.

* **Prerokovanje.** V London je prišla iz Newyorka voditeljica tamošnje astrološke akademije Miss Bart, da pokaže v raznih deželah politikom svoj horoskop. Glede Anglije za bodočih 20 let napoveduje tole: Baldwinova zvezda ugaša. V decembru bo v rudarski industriji težka kriza, kateri bo sledila leta 1926. nova vlada. Nastopi diktator kakor v Italiji in 1928. leta se proglasi v Angliji republika. Lloyd George in Churchill bosta igrala največje vlogo. Leta 1944. se naseli na svetu za vselej mir in obe zemski polovici bo upravljal svetovni parlament, zborujoč v Zjedinjenih državah.

* **Hindenburg čevlji.** Udučenje čevljarjev v Debelnu je proslavilo te dni stoletnico svojega obstoja z razstavo čevljev in kož. Prava kurioznost na razstavi je bil največji čevlj na svetu, ki se imenuje Hindenburg čevlji. Šest čevljarjev v Debelnu je delalo ta ogromen čevlj 750 ur. Čevlji je visok 5 metrov, podplat je dolg 100 cm, širok 73 cm, pete so visoke 27 cm. Porabilo se je 10 volovskih kož in za podplat 100 funtov usnja. K čevlju je pritrjena ostroga katere kolešček ima v premeru 50 cm.

* **Beseda pesnika Jean Paula.** V družbi, v kateri se je nahajal Jean Paul, se je razpravljalo v vrednosti človeških čutov in kateri med njimi je najpomembnejši. Duhoviti pesnik se debate ni udeleževal, ko so ga pa končno vprašali za njegovo mnenje, je rekel na krako glede na spor o okusu in duhu: rajši brez okusa kakor brez duha.

* **Poslušajte, vi osli...** Pruski Friderik Veliki je prišel nekoč na potovanju ponoči v malo mesto. Tema je bila in le težko je našel s svojim spremstvom določeno mu stanovanje. Tam pa ga je čakal župan z občinskimi odborniki, da ga pozdravi. Friderik je bil radi teme in težkega iskanja stanovanja zelo jezen, zato je na kratko odpravil župana in njegove odbornike, pa poklical nočnega čuvaja, ki je baš trobil: »Poslušajte, vi ljudje...« ter mu ukazal, da mora odslej ponesti peti: »Poslušajte, vi osli in dajte si dopovedati...« Župan je bil užaljen, pa je prosil kralja, da naj ostane nočni čuvaj pri svojem dosežanem ključ vsaj še toliko časa, dokler biva kralj v mestu. Friderik se je nasmejaj, zamahnil z roko in rekel, da naj ostane za vedno tako, kakor je bilo, ker v ta zapuščen kraj noče več priti in se je odpravil, ne meneč se za nadaljne županove pozdrave in poklone.

* **Kazen za zapeljivca.** Koncem 18. stoletja je vladal na angleškem otoku Manu ta izredni običaj: ako je doslej neomadeževano dekle tožilo svojega zapeljivca in bil pred sodiščem za krivega spoznan, je izročil sodnik tožiteljici tri stvari na izbiro: vrvo, meč in pristan. Tako je bilo mladenki prepričeno, da izreče sodbo nad zapeljivcem in sicer da se ga obesi, ali obglavi ali pa da se mora z njo poročiti. Izredno redki so bili slučaj, ko je dekle pograbilo po vrvi ali meču.

* **Pes kot sluga.** Pruski Friderik Veliki je imel navado, da se je zapri v svojo galerijo slik potem, ko je delal cel dopoldan v pisarni in se bavil z neprijetnimi državnmj posli. Kolikor bolj se je stalal, toliko bolj se je razburjal pri delu, kakor si je iskal dobrega razpoloženja v svoji galeriji, ogledajoč si umetna dela. Ako je pri vstopu trdo zaprl vrata, je bilo to znamenje, da ga ne sme nihče motiti. Nikdo si ni upal blizu in služabniki niso vedeli, kako naj ga pokličejo h kosilu. Radi tega so se začeli posluževati psa, katerega je imel Friderik Veliki najrajši. Tega so spremlili do vrat galerije in tam je začel praskati po vratih. Ko je kralj to slišal, je vedel, da treba iti kosit in odšel je iz galerije mnogo bolj dobre volje kakor je bil vstopil.

* **Pasje pokopališče za samomorilce.** Grška vlada je izdala naredbu, po kateri se bodo odslej samomorilci pokopavali na prostem, kjer so metali v jame pse. Vlada misli, da bo na ta način odpravila epidemijo samomorov, ki vladajo v deželi.

Odgovorni urednik: OTON CHRISTOF

Pozor! Dunajska cesta, 6! Pozor!

Posebno ob velesojmu

priporoča se posetnikom in občinstvu sploh

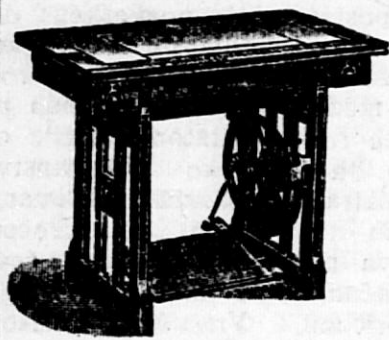
drugovrstna restavracija „pri Zeksarju“

s prvovrstno kuninjno

najboljšimi vini, vedno svežim pivom, znano pozorno, vestno in solidno postrežbo.

Rezi Zalaznik

3020

Edino najboljši šivalni stroji

so le

Josip Petelinca

znamke **GRITZNER, ADLER, PHONIX** za rodbino, obrt in industrijo. — Posamezni deli za stroje in kolesa, Lamerz igle.

LJUBLJANA 164-L

blizu Prešernovega spomenika

Najstarejša slovenska

gleskarska in litarska

dolavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19,

se priporoča. Izvršitev točna, cene

zmerne. 179.

J. Stjepušin

— Sisk —

preporuča

najbolje tambure, žice

partiture, škole

i ostale potreb-

štine za vsa

glazbala. Odli-

kovan na pa-

risloj izložbi. — Cjeniki franco.

L. Mikuš

Ljubljana, Medni trg 15

prerada svoje zaloge

deležnikov in solistov

za vsakega posebej.

Popravilo se izvršuje hitro in solidno.

Ako iščeš

službo, stanovanje,

kupuješ ali prodajaš

ne pozabi inserirati

v SLOV. NARODU.

Imel boš

gotov uspeh!

Najnovejši epohalni izum,

petrolejska plinska svetiljka

„AIDA“ z Autovo žarnico

200-500

sveč moči.

Krasna bela luč.

Neznatna poraba

petroleja

Sveil kakor

elektrika!

„AIDA“

se rabl za razsvetljavo prodajalnic,

uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-

rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-

kladna za najmanjše in največje

prostore. — Zahtevajte prospekte!

Glavno skladišče za SHS ima

elektrotehnična firma

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —

Zahtevajte takoj prospekte! —

157-L

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike. —